

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti • 99. vuosikerta 15.9.2023

7 | 23

Freelancereiden
tulot kasvussa
s. 8

Aho:
Lakko-oikeus
kuuluu myös
journalisteille
s. 38

Kriminalisointi
ei poista
maalittamista
s. 39

Kesätoimittaja Ida Erämaan
kolumni suututti poliitikot **14**

KUVA: FRIDA LÖNNROOS

Maiju Talala haluaa uutiskuviin lisää kyyneliä

s.4

Jatkat Aamulehdessä, kunnes Ylellä avautuu päätoimitajan paikka, Sanna Keskinen

s.10

Maria Pettersson • maria.pettersson@journalistiliitto.fi

Solidaarisuus on paras keino torjua työehtojen heikennysyrityksiä

Tällaista työmarkkinasyksyä ei Suomessa ole koskaan nähty.

Uusi hallitus on suunnitellut pitkän listan muutoksia, jotka toteutuessaan vähentäisivät työntekijöiden oikeuksia. Hallituksen kaavailemia keinoja voi pitää hyvinä tai huonoina ja politiikan tavoitteita turhina tai tarpeellisina – *Journalistin* lukijoilla on varmasti monta mielipidettä siitä, millaista politiikkaa Suomessa tulisi tehdä. Varmuudella muutokset kuitenkin toteutessaan huonontavat työn tekemisen ehtoja.

Meidän alojemme ongelma ovat jo nyt ketjutetut, usein heppoisesti perustellut määräaikaisuudet. Jatkossa työsuhteen voisi solmia määräaikaisena vuodeksi ilman mitään perusteita. Työntekijän irtisanominen taas onnistuisi jatkossa ilman painavaa syytä.

Monessa yrityksessä käydään parhaillaan muutosneuvotteluja. Alle 50 työntekijän yrityksissä niitä ei hallituksen suunnitelman mu-

kaan edes tarvitsisi käydä. Suuremmissakin yrityksissä neuvottelu aika puolittuisi.

Ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa saadaakseen pitäisi olla ollut työssä 12 kuukautta nykyisen puolen vuoden sijaan. Tämä on ongelma lyhyissä pätätöissä, joita on eritoten elokuva- ja televisioalalla. Mikäli ansiopäivärahaa saisi, sen määrä vähenisi porrastuksen takia nopeaa tahtia ja lapsikorotukset poistuisivat.

Myös suojaosa poistuisi. Suojaosa tarkoittaa 300 euroa, jonka nykyään voi tienata ilman, että se vaikuttaa työttömyysturvan määrään. Summa mahdollistaa pienet freelancetyöt, joita moni median, viestinnän ja taiteen ammattilainen usein työttömänäkin tekee.

MEDIA, KIRJALLISUUS JA VIESTINTÄ ovat kuluttavia aloja, joiden osajien on jatkuvasti päivitettävä osaamistaan. Moni on hyödyntänyt vuoroteltuvapaata ja aikuiskoulutustukea, jotka on nyt tarkoitus lakkauttaa. Samalla katoaa

KUVA: MIIKKA PIRINEN

Solidaarisuus voi tarkoittaa tuen tarjoamista lähikollegalle tai soittoa potkut saaneelle työkaverille. Se voi tarkoittaa koko työyhteisön vaatimusta siitä, että lehden freepalkkioita nostetaan.

monelta nuorelta mahdollisuus päästä työn syrjään kiinni vuorotteluvapaan sijaisena.

Osa kaavailluista huononnuksista ei heti koski meitä kaikkia. Hallitus haluaa esimerkiksi säätää ensimmäisen sairauspäivän palkattomaksi. Meidän työehtosopimuksissamme lukee, että se on palkallinen, joten toistaiseksi olemme turvassa. On silti aivan varmaa, että seuraavalla sopimuskierröksellä työnantaja yrittää panna meidät maksamaan sairastumisestamme.

Listalla on runsaasti muitakin työntekijän oikeuden heikennyksiä lakko-oikeuden rajamisesta palkankorotusten maksimitason säätämiseen. Jos kaikki lakimuutosesitykset toteutuvat, työntekijän oikeudet heikkenevät huomattavasti. Eniten kärsivät jo valmiiksi heikoilla olevat, kuten määräaikaiset ja työttömät, mutta muutokset vaikuttavat jokaiseen.

TULEVAN VUODEN AIKANA PARAS TAPA pitää huolta työhdoistamme on solidaarisuus.

Vaikka ei itse olisi juuri tällä hetkellä jäämässä työttömäksi, on tärkeää puolustaa työttömien kollegojen oikeuksia. Vaikka ei itse olisi määräaikainen, määräaikaisen kollegan ja hänen oikeuksiensa tukeminen on elintärkeää. Freelancereiden oikeuksien puolesta kamppailu hyödyttää kaikkia.

Tässä tilanteessa solidaarisuus täytyy ulottaa myös oman alan ulkopuolelle. Jos muiden alojen työntekijöiden oikeuksia heikennetään merkittävästi, valuvat huononnuksiset epäilemättä myös meidän tontillemme.

Solidaarisuus voi tarkoittaa tuen tarjoamista lähikollegalle tai soittoa potkut saaneelle työkaverille. Se voi tarkoittaa koko työyhteisön vaatimusta siitä, että lehden freepalkkioita nostetaan. Se voi tarkoittaa myös mielenosoituksia ja työtaisteluja tai niiden tukemista. Ennen kaikkea se tarkoittaa, että jokaisen on hyvä vähintään seurata, millaisia huononnuksia omiin ja työkaaverin oikeuksiin ollaan laatimassa. ●

KUVA: MAIJU POHJANHEIMO

Toimittaja Jaana Haapaluoma-Höglund väsyi työnteosta, kunnes sai adhd-diagnoosin ja löysi uudet työtavat.

s.27

Suvi Tanner aloitti Keskipohjanmaan päätoimittajana

s.37

Kannen/Takakannen kuva: Heidi Piironen

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti 99. vuosikerta
15.9.2023

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA /
ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Maria Pettersson 045 6757 401

TOIMITUSSIIHTEERI /
REDAKTIONSSSEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT / REPORTRÄR
Nina Erho (työvapaalla)
Manu Haapalainen 050 501 0716
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU / LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTIT
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET / BESTÄLLNINGAR
Jalcom Oy 03 4246 5383
journalisti@atex.com

PAINO / TRYCKERI
Botnia Print, Kokkola
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA / UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330
PL 252, 00531 Helsinki

SEURAAVA JOURNALISTI 8 / 2023
ILMESTYY 13.10., AINEISTO 4.10.

ILMOITUSMYynti:
www.journalisti.fi > ilmoittajille
044 755 5002

Lehtikuviin tarvitaan enemmän kyyneliä, kirjoittaa valokuvaaja Maiju Talala

Maiju Talala, teksti • Aapo Huhta, kuva

MAIJU TALALA

- 28-vuotias toimittaja-kuvaaja.
- Opiskelee visuaalista journalismia Tampereen yliopistossa.
- Analysoi kandidaatin-tutkielmassaan, keille itku sallitaan lehtikuviin ja millaisia visuaalisia järjestyksiä itkuvasto tuottaa.
- Työskentelee Yle Perjantaissa taustatoimittajana. Tehnyt kirjoittavan toimittajan, taittajan ja valokuvaajan tehtäviä *Aamulehdessä*, *Etelä-Suomen Sanomissa*, ylioppilaslehti *Visiirissä* ja paikallislehti *Hankasalmen Sanomissa*.

Kun nostan kamerani esiin, kuvattava reagoi lähes aina samoilla eleillä: paita suoraksi, ryhti ojaan ja hymy kasvoille. Ihminen haluaa ikuistua kuvaan edustavana. Tämän takia uutiset ovat täynnä asiallisia ja neutraaleja kasvoja sekä iloisia ilmeitä. Haastateltavat hallitsevat kuvissa tunteensa jopa silloin, kun juttu kertoo äärimmäisestä köyhyydestä, parantumattomasta sairaudesta tai oman lapsen saattohoidosta.

Itku, hädän ja häpeän merkki, pääsee lehtikuviin harvoin. Myös näkyvät vihanpurkaukset ja muut voimakkaat tunnetilat ovat lehtikuviin harvinaisia. Kävin läpi painetut *Aamulehdet* syksystä 2021 syksyyn 2022. Jaksoon mahtui yli 14000 sivua ja journalistisia valokuvia suunnilleen saman verran. Vain 14 kuvassa näkyi kyyneliä – alle yhdessä kuvassa tuhannesta.

Se on yllättävää, koska ajanjaksolle ajoittuivat esimerkiksi jääkiekon MM-voitto, **Vesa-Matti Loirin** ja kuningat **Elisabet II:n** kuolemat sekä yhdeksän kuukautta Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa.

KUVISSA PITÄISI NÄYTTÄÄ enemmän erilaisia tunteita. Tunne nimittäin tarttuu kuvasta katsojaan.

Kulutustutkijat **Hanna Berg**, **Magnus Söderlund** ja **Annika Lindström** ovat todenneet, että hymyt mainoksissa ja tuotekuvituksissa herättävät myönteisiä tunteita ihmisissä. Neuropsykiatrit **Barbara Wild**, **Michael Erb** ja **Mathias Bartels** taas ovat osoittaneet, että jos katsoja näkee kuvan surullisista kasvoista, alle puolessa sekunnissa hänessäkin nousee suru. Mitä vahvemman ilmeen ihminen näkee kuvassa, sitä voimallisemmin hän alkaa tuntea.

Journalistit haluavat sisältöjensä herättävän yleisössä tunteita. Olisi tehokasta ilmentää tunnetta kuvissa esiintyvien ihmisten kasvoilla, ei vain tekstin kerronnassa.

Kuvilla voidaan vaikuttaa jopa lukijoiden terveyteen. Mediassa esiintyvät kuvat muovaavat käsityksiä siitä, millä tavoin tunteita on soveliaista näyttää. Nykyinen kuvasto kannustaa katsojaa hallitsemaan tunteensa ja karttamaan väkevien tunteiden näyttämistä. Kun *Aamulehdessä*

julkaistaan vuodessa vain yksi kuva itkevästä miehestä, ei ole ihme, että moni mies kokee tunteiden näyttämisen vaikeana.

Tunteiden piilottamisella on haitallisia vaikutuksia niin fyysiseen kuin psyykkiseen terveyteen. Tunteiden tukahduttaminen on yhteydessä erityisesti ahdistukseen ja masennukseen.

Jos surun, liikutuksen, ilon tai pettymyksen kyyneliä näytettäisiin runsaammin, itkua ei olisi tarvetta enää kontrolloida ja padota.

Uutiskuvaa uudemmat mediamuodot ovatkin tässä pidemmällä: sosiaalisessa mediassa on yleisempää ja siksi sallitumpaa parkua, ja tosi-tv suorastaan metsästä tunteenpurkauksia.

TUNTEIDEN NÄKYMÄTTÖMYYS lehtikuviin ei ole kuvattavan syy.

Lehtien tunnekuvasto rakentuu kehässä, jossa on karkeasti kolme osaa: kuvaajat, kuvien valitsijat ja kuviin esiintyvät ihmiset. Ne vaikuttavat toisiinsa, joten muutoksen aikaansaaminen ei käy äkkiä eikä helposti.

Kuvattavan on vaikea näyttää tunteita kuvissa, jos hän ei ole tottunut näkemään niitä.

Kuva- tai deskitoimittaja ei voi valita tunteikkaita otoksia, jos sellaisia ei ole.

Kuvaaja voi tehdä parhaansa luodakseen turvallisen ympäristön tunteiden näyttämiseen, mutta jos kohde on kahliutunut kuvastoista oppimiinsa ilmeisiin, hymyn murtaminen on konstikasta. Tarkoitushakuinen itkettäminen tai suututtaminen lienee epäeettistä silloinkin, kun tunteiden näyttäminen kuvissa tukisi jutun sanoma.

Muutos lähtee asian tiedostamisesta. Liian usein juttuun valitaan kiireessä ”hyvä kuva” sillä perusteella, että tuossahan kuvattava hymyilee kivasti. Naurava kuva ei kuitenkaan anna haastateltavasta järin arvokasta vaikutelmaa, jos juttu kertoo vaikkapa vanhempien menettämisestä tulipalossa.

Meidän tulee ymmärtää kuvien merkitys ihmisen käyttäytymiseen ja julkaista tunteenpurkauksia, jotta lukija näkee, että tunteita saa näyttää niin kuin niitä elää. ●

Journalistiliiton freelancereiden edunvalvonnasta vastaava työehto-
asiantuntija Hanna Zidan pitää
tärkeänä, että luottamushenkilöt
auttaisivat kaikkia yritykselle työs-
kenteleviä, ei vain vakituisia työn-
tekijöitä.

Luottamushenkilöt auttavat freelancereita, mutta eivät aina ehdi, saa tai osaa

Manu Haapalainen, teksti • Kai Widell, kuva

64

Journalistiliiton työmarkkinatutkimuksen mukaan 64 prosenttia freelancereista työskentelee jatkossakin mieluiten freelancerina. Työsuhde kiinnostaa vain joka neljättä kyselyyn vastannutta. Vastaajista vain kolme prosenttia haluaisi pois journalismin parista.

Lähde: Kantar Public / Freelancereiden työmarkkinatutkimus 2022

Keskisuomalainen aikoo karsia ilmestymispäiviä, vaikka toimitusjohtaja lupasi keväällä muuta. Lue lisää [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Luottamushenkilöt haluaisivat auttaa freelancereita, mutta se on monesta syystä hankalaa. Tämä käy ilmi *Journalistin* luottamushenkilöille suunnatusta kyselystä. Freekollegoja olisi helpompi tukea, jos aikaa ja koulutusta olisi enemmän.

Journalisti kysyi kolmeltakymmeneltä suuressa mediassa työskentelevältä luottamushenkilöltä näiden näkemyksiä freelancereiden ja luottamushenkilöiden yhteistyöstä sekä työsuhteisten mahdollisesta lakkovalmiudesta. Suurin osa ei halunnut kommentoida. Kyselyyn vastasi kahdeksan luottamushenkilöä.

Kyselyn taustalla on Suomen freelancejournalistien toukokuinen valtuustoaloite, jossa toivottiin freelancereiden ja luottamushenkilöiden yhteistyön tiivistämistä.

Kyselyyn vastanneista valtaosa kertoi auttavansa tarvittaessa myös freelancereita. Moni tosin huomautti, että työnantaja ei aina anna lupaa freeasioiden hoitamiseen. Nämäkin vastaajat kertoivat silti pyrkivänsä auttamaan freelancereita tilanteen vaatiessa tavalla tai toisella.

Freelancereiden palkkiotasoon vaikuttamisen useimmat vastaajat kokivat vaikeaksi tai mahdottomaksi. Suurin osa vastanneista arveli, että freetyön ostaminen on työnantajalle keino saada sisältöä halvemmalla.

"Onhan se mukavaa, kun ei tarvitse maksaa sairauspäivistä eikä lomista", kirjoittaa eräs vastaaja.

"Ei yksittäisissä työtehtävissä, mutta kun freelance-reille ei makseta kuukausipalkkaa niin kyllä (on keino saada sisältöä halvemmalla)", vastasi toinen.

VALTAOSA KERTOI, ettei ole saanut koulutusta freeasioiden hoitamiseen. He toivoivat, että Journalistiliitto järjestäisi koulutusta freeasioissa.

Vakituksessa työsuhteessa olevat työntekijät eivät luottamushenkilöiden arvion mukaan todennäköisesti olisi valmiita lakkoilemaan freelancereiden puolesta.

"Työsuhteiset eivät lakkoilisi freelancereiden puolesta, paitsi jos asialla olisi selkeä yhteys työsuhteisten asiaan", lehdistössä työskentelevä luottamushenkilö kirjoittaa.

"Solidarisuus ei valitettavasti ole päivän sana."

Samaa mieltä ovat lähes kaikki *Journalistin* luottamushenkilökyselyyn vastanneet. Muutama vastasi kysymykseen freelancereiden puolesta lakkoilemisesta "ei", mutta pohti, että lopullinen vastaus riippuu tilanteesta.

Moni vastaaja huomautti lakkoilun olevan alalla muutenkin niin harvinaista, että ainakaan pelkästään freelancereiden puolesta tuskin saataisiin aikaan työ-

taistelua. Vastauksissa vedottiin myös lehdistön ehdotamaan työrauhaan.

Otavan pääluottamushenkilö **Tuomo Lappalainen** pohtii, onko freelancereiden oman yhdistyksen perustaminen ollut luottamushenkilötoiminnan ja freeasioiden ajamisen kannalta viisas ratkaisu. SFJ perustettiin vuonna 2006.

"Olin aikanaan aktiivinen Suomen aikakauslehden toimittajain liitossa. Kun freelancerit kuuluivat yhdistykseen, freeasiat olivat jatkuvasti esillä ja luonteva osa toimintaa", Lappalainen sanoo.

"Suomen freelancejournalistit ry:n perustamisen jälkeen kosketuspintani freelancereihin on ohentunut."

Lappalainen sanoo tervehtivänsä freeyhteistyön syventämistä ilolla.

"Paikallistason luottamushenkilötyö on ollut viime vuosina sitä, että mennään muutosneuvotteluista seuraaviin. Siinä ei ole jäänyt paljon aikaa freelancereiden huolille", Lappalainen sanoo.

"Tilanne melkein vaatisikin jonkin uuden rakenteen, joka pakottaisi luottamushenkilöt yhteistyöhön freelancereiden kanssa."

KESKI-SUOMEN MEDIAN pääluottamushenkilö **Heikki Kärjen** mukaan freelancereita pystyy auttamaan monella tavalla.

"Aina ei tosin ole ihan selvää, autanko luottamushenkilönä, kollegana vai ystävänä", Kärki sanoo.

"Juttupalkkioihin tai työtilausten mahdolliseen jatkumiseen liittyviä kyselyitä tulee aika ajoin. Joskus saatan vinkata, että juttuidea voisi sopia paremmin konsernin toiseen lehteen."

Journalistiliiton freelancereiden edunvalvonnasta vastaavan työehtoasiantuntijan **Hanna Zidanin** mukaan on tärkeää, että freelancerin avunpyyntö ei törmää seinään.

"Luottamushenkilö on olemassa kaikkia työnantajalle työskenteleviä liiton jäseniä varten. Ei niin, että olisi kahden kerroksen väkeä", Zidan sanoo.

"Aika on usein vähissä, mutta vähintään luottamushenkilö voi aina ohjata freelancerin avunpyynnön oikealle henkilölle."

Zidanin mukaan on tärkeää, että sekä luottamushenkilöt että freelancerit tiedostavat, että free voi kääntyä luottamushenkilön puoleen.

"Lisäksi, jos kollektiivinen neuvottelu-oikeus etenee, on tärkeää, että työpaikoilla on esimerkiksi luottamushenkilö, joka valvoo freelancereiden oikeuksien toteutumista."

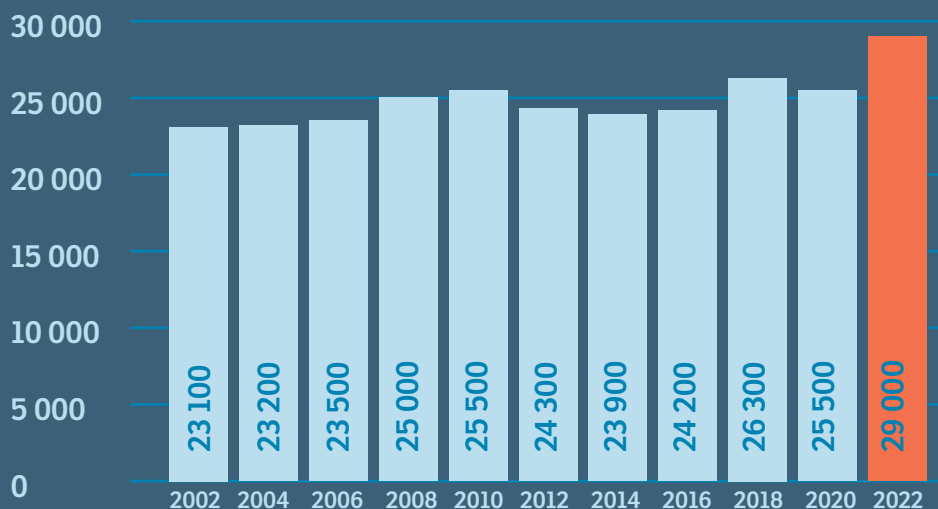
Luottamushenkilöitä perehdytetään freeasioihin muun muassa Journalistiliiton luottamushenkilöpäivillä 31.10.–1.11. ●

"Kun toimittajia haastattelee, he sanovat usein sen olevan opettavainen kokemus tai 'tekevä hyvää'. Se on kohtelias tapa sanoa, että haastateltavana oleminen on itse asiassa aika kauhistuttavaa."

Journalistin toimittaja Marja Honkonen 23. elokuuta. Lue lisää: [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

MTV aloitti mittavat muutosneuvottelut – "Enempää meistä ei enää voi repiä irti". Lue lisää [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Freelancereiden verottajalle ilmoittama tulo 2002–2022

tulot keskimäärin
euroa/vuodessa

Lähde: Kantar Public Oy / Freelancereiden työmarkkinatutkimus 2022

Freelancereiden laskutus ja tulot kasvussa

Manu Marttinen, teksti ● Heli Saarela, grafiikka

Freelancereiden enemmistö on vähintään melko tyytyväisiä elinolosuhteisiinsa.

Journalistiliiton teettämän freelancereiden työmarkkinatutkimuksen mukaan freelancereiden keskimääräinen kokonaislaskutus kasvoi kahdessa vuodessa 4100 euroa. Samassa ajassa verotettavat tulot kasvoivat 3500 euroa.

Tiedot ilmenevät kyselyyn vastanneiden freelancereiden ilmoituksista. Kyselyyn vastasi viime touko–kesäkuussa 374 freelanceria.

”Vaikka freelancerien ansiot ovat nousseet, on ero alan työsuhteisten keskimääräisiin ansioihin edelleen merkittävä. Freelancerin euro on uuden tutkimuksen valossa 62 senttiä”, sanoo Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen**.

Tutkimuksen mukaan 65 prosenttia vastaajista kertoi palkkiotasonsa pysyneen ennallaan. Vain 17 prosenttia vastaajista kertoi palkkioiden määrän kasvaneen edellisvuodesta.

Kyselyyn vastanneiden naisten ilmoittama verotettava tulo oli 27600 euroa ja miesten vastaavasti 5000 euroa suurempi eli 32600 euroa. Miehet työskentelevät viikossa keskimäärin 33 tuntia, naiset 32 tuntia.

Kaikkien freelancereiden mediaanitulo oli viime vuonna 27000 euroa. Ylin kymmenys tienasi lähes 54000 euroa. Pääkaupunkiseudulla asuvien verotettavat tulot olivat vähän suuremmat (32300 euroa) kuin maakuntakeskuksissa asuvien (29700 euroa).

Freelancereiden enemmistö kertoi olevansa vähintään melko tyytyväinen elinolosuhteisiinsa. Etenkin henkinen hyvinvointi tyydyttää monia. ●

EERO HYVÖNEN JATKAA JSN:N JOHDOSSA

Eero Hyvönen on valittu jatkamaan Julkisen sanan neuvoston puheenjohtajana. Asiasta päätti JSN:n kannatusyhdistys Jusanek 5. syyskuuta pidetyssä kokouksessaan.

Tuleva puheenjohtajuuskausi alkaa ensi vuoden alussa ja kestää vuoden 2028 loppuun. Sama henkilö voi toimia JSN:n puheenjohtajana korkeintaan kaksi perättäistä toimikautta.

”Olen tosi otettu, että saan jatkaa tässä työssä. Meillä on *Journalistin ohjeiden* uudistus käynnissä, ja ensi vuonna sitä päästään viemään käytäntöön”, Hyvönen sanoo.

Uudet ohjeet hyväksyy Jusanek. Samassa yhteydessä neuvosto aikoo Hyvösen mukaan käydä läpi kaikki historian aikana antamansa lausumat.

Puheenjohtajan pohdittavaksi tulee myös se, miten neuvosto saa ratkottua kaikki sille tulevat kantelut. Niiden määrä hipoo vuoden 2016 ennätystasoa.

Marja Honkonen

SEBLEWONGEL TARIKU JOURNALISTIIN

Etiopialaistaustainen freelancetoimittaja **Seblewongel Tariku**, 39, aloittaa syyskuun lopussa *Journalistissa* toimitusharjoittelijana.

Tariku on yli 14 vuoden toimittajanuransa aikana erikoistunut kirjoittamaan maahanmuutosta, integraatiosta ja humanitaarisista kysymyksistä sekä Afrikan konfliktialueista. Suomessa hän on kirjoittanut muun muassa *Apuun*, *Vikesille* ja *Maailma.netiin*.

Hän työskentelee *Journalistin* toimituksessa Hakaniemessä neljä kolmen viikon jaksoa loka–helmikuussa.

Harjoittelu on osa Haaga-Helian toimitajakoulutuksen ulkomaalaistaustaisten journalistien koulutuskokonaisuutta.

Manu Marttinen

OIKAISU

Me Naisten päätoimittajan **Katja Sipilän** pääaine Tampereen yliopistossa oli suomen kieli, ei tiedotusoppi, kuten *Journalistissa* 6/2023 virheellisesti luki.

EHDOTA JOURNALISTILIITON ANSIOMERKIN SAAJAA

Journalistiliitto myöntää vuosittain valtuuston syyskokouksen yhteydessä ansiomerkkejä erityisen ansiotuneille jäsenille. Ehdotuksia ansiomerkkin saajaksi voi jättää Journalistiliiton verkkosivuilla olevan lomakkeen kautta 2. lokakuuta asti.

Ansiomerkkin myöntämisedellytyksenä on ansiokas toiminta liiton hyväksi. Ansiomerkkiä on pidetty elämäntyöpalkintona, mutta merkki ei ole tarkoitettu vain luottamustehtävistä jo luopuneille.

Esityksiä palkittaviksi voivat tehdä liiton jäsen-

yhdistykset, osastot ja yksittäiset jäsenet. Esitykset tulee perustella hyvin. Ansiomerkkeistä päättää liiton hallitus.

Manu Marttinen

Outcomina statement: vaalitaan äidinkieltä!

KUVA: MEERI UTTI

” Mikä projektin outcomina?”
Asiakkaan diaesitys pisti silmään. Outcomina, outcomina, mikä ihmeen kamiina! Suomen kielessä on iskevä sana ”tulos”. Suomi suomena, englantia englantina. Viestinnän jos minkä pitää olla oikeakielistä ja varjella äidinkielemme vivahteita. Viestinnästä pitää saada selvää.

Silti viestinnän asiantuntijoiden ja johtajien taustamateriaalien kielessä toistuvat outcomien lisäksi top-of-mindit, pitchaukset, eyecatcherit, spokset, B2B:t ja Q&A:t. Sisimpään sattuu myöntää, mutta tällainen vähän tarttuu. Olen neuvonantajana koettanut puhdistautua ja poistaa joistakin esityksistä edes sanan ”brief”. Sehän on tausta tai lähtökohta.

Tällä maapallolla suomea puhuu ja kirjoittaa niin pieni joukko, että meillä sanankäytön ammattilaisilla on suuri vastuu kielen pääkäyttäjänä.

KORVIA PUNOTTI, kun 23-vuotiaana *Hesarin* viikkokokouksessa kuuntelin kotimaantoimituksen vetäjän ripitystä. Älä koskaan kirjoita haastateltavan murretta ilman litteroitua haastattelunauhaa! Aloittelevalta journalistilta Länsi-Lapin murteen t- ja h-kirjaimet olivat lipsahaneet lehteen väärin. *Helsingin Sanomissa* oli intohimoinen suhde kieleen ja tyyliin. Käsittelevät toimittajat viilasivat ilmaisuja, parempia sanoja maisteltiin yhdessä. Haukuista huolimatta se oli hyvä paikka oppia.

MTV:n uutistoimituksessa, nopeiden ihmisten työyhteisössä, tärkeää oli esiintyminen. Sähkeen piti luettuna kuulostaa energiseltä, sujuvalta. Kielipoliiseja oli vähemmän. Ajankohtaisohjelman virallinen nimi oli yhteen pötköön kirjoitettu *45minuuttia*, kunnes onneksi sain ujutettua siihen välilyönnin. Uudempaa tuotantoa ovat karmeat

sanayhdistelmät *Uutisextra* ja *MTV Uutiset Live*.

Ylen uutisissa mietittiin sanojen sävyjä kirjevaa’alla. Kun saavuin uutena toimitukseen, päällikkö esitteli kokouksessa muistioturvapaikanhakijoiden maahantuloa kuvaavista verbeistä. Luonnonilmiöitä kuten ”vyöryä” tai ”tulvaa” ei pidetty hyvänä uutiskielenä.

Työpaikoistani tarkoin oli *Suomen Kuvalehti*. Kun muissa lehdissä on mietitty, josko jonkun kollegan gradu valmistuisi, *Kuvalehdessä* on ollut väitöskirjojen tekijöitä. Päätoimittaja kertoi jo rekrytoidessaan työkulutturista, joka huolehtii pisteen ja jutun loppumerkin välisestä ohukkeesta. Silmä kehittyi, kun tiistai-iltaisina etsin 68 sivun seasta huteja ennen painoon menoa. Jos jossain mainoksessa luki ”50-vuotta”, tunsin voitonriemua korjatekiani virhettä. Kielellä oli väliä.

SUOMEN KIELI EI SYNTYNYT itsestään median, kaupan ja hallinnon kieleksi, vaan sitä on huolella rakennettu 1800-luvulta asti. Tuntuu, että nyt historiallista ketjua koetellaan. Urheilujoukkueen pelipäivä on Game Day, ruokakaupassa on bakery-hylly ja kansanedustaja kertoo puhujanpöntöstä, mikä on hänen puheensa statement.

Englannin paine on vain yksi asia. Some ja pikaviestimet valuttavat uusia käytäntöjä asiateksin puolelle. Piste päättää sentään vielä virkkeen, vaikka viesteissä piste kuulemma näyttää tyyliä. Välillä iskee epätoivo, kun verkko-otsikossa puhutaan ”normipäivästä” tai ”tavan ihminen” puhuu.

Kirjailija **Sirpa Kähkönen** on sanonut sen niin sattuvasti, etten itse paremmin osaa:

Äidinkieli on perustavanlaatuinen ihmistä rakentava tekijä, ihan kuin vesi, ruoka ja suoja. Vaalitaan sitä. ●

Sanna Keskinen, 49

- Kalevan vastaava päätoimittaja toukokuusta 2020. Siirtyy Aamulehden vastaavaksi päätoimittajaksi lokakuussa 2023.
- Kalevan toimitus oli 2023 ehdolla Suuren Journalisti-palkinnon saajaksi uutisoinnistaan Oulun kaupungin johtajahaun käännteistä.
- Työskennellyt aiemmin muun muassa Kainuun Sanomien päätoimittajana, Oulun kaupungin viestintäjohtajana ja Raahen Seudun päätoimittajana.
- Aloittanut toimittajana Keskipohjanmaassa 2001. Toimi sitä ennen Hämeen ammattikorkeakoulun viestinnän ja äidinkielen opettajana.
- Koulutukseltaan filosofian maisteri Tampereen yliopistosta (1998) pääaineena Suomen kirjallisuus.
- Harrastaa liikuntaa, erityisesti koiran kanssa luonnossa, sekä kirjallisuutta, kuvataidetta ja satunnaisia käsitöitä.

Siperianhusky Myrsky huolehtii, että Sanna Keskinen pysyy hyvinvoivana niin fyysisesti kuin henkisesti.

Pysyt Aamulehdessä, kunnes Yleltä avautuu päätoimittajan paikka, Sanna Keskinen

Aamulehden uusi vastaava päätoimittaja lopetti Kalevan aamukokoukset ja saattaa tehdä samoin myös tulevassa työpaikassaan.

Manu Marttinen, teksti • Maiju Pohjanheimo, kuva

Ennen Kalevaa olit reilun vuoden pätkät Oulun kaupungilla ja Kainuun Sanomissa. Kalevassa vierähti reilut kolme vuotta. Aamulehdessä aiot olla korkeintaan kaksi vuotta.

Olen nopea ihminen ja pitää uskaltaa tarttua mahdollisuuksiin, joita eteen tulee. *Aamulehti* oli sellainen tarjous, että aika vaikea siihen oli olla tarttumatta. Siellä varmasti riittää tehtävää moniksi vuosiksi eteenpäin.

Viime keväänä lähdit kesken Kalevan muutosneuvotteluiden unelmalomalle Etelä-Amerikan Andeille. Oli ihanaa päästä vähäksi aikaa irti töistä!

Voin tunnustaa, että siinä tilanteessa oli ihanaa päästä pois töistä. Ajoitus lomalle oli surkea, mutta voin puolustautua sillä, että loma oli varattu jo kaksi vuotta aiemmin ja olin haaveillut matkasta lukioikäisestä asti. Loman jälkeen tein kuitenkin ne ikävimmät työt ja toimenpiteet, ja se oli aika raju lomaltapaluu!

Sinulla on vahva kirjallisuustausta, mutta olet karsinut Kalevasta erityisesti kulttuurisivuja. Maailmassa on kiinnostavampakin julkaistavaa kuin kritiikkiherkkien kirjailijoiden horinat.

Arvostan kirjailijoita ja se on suosikkiammattini heti toimittajan työn jälkeen, mutta kulttuurijournalismi ei ole digiyleisön suosikki. Meidän pitäisi pystyä tekemään lukijaa kiinnostavaa kulttuurisisältöä, joka tavoittaa myös nuoren yleisön. Ihan liikaa on tehty instituutioille suunnattua journalismia tai kritikon omaa ammattitaidon esittelyä.

Kaleva uutisoi viime syksynä Oulun entisen virkamiehen suhmuroinneista. Sinä tiesit asiasta paljon aiemmin, mutta et uutisoinut, koska et halunnut ikävyyksiä entisille työkavereillesi.

Entisen työkaverin tekemien virheiden tuominen julkisuuteen ei tosiaan ollut mukavaa. Minulla olleen tiedon mukaan kyse ei olisi ollut niin vakavasta väärin-

käytöksestä, kuin miksi se lopulta paljastui. Henkilö ei myöskään ollut enää viranhaltija, joten journalistiset perusteet eivät mielestäni silloin riittäneet julkaisuun. Vasta kun hän haki Oulun johtoon ja kansanedustajaksi, tutkimme asian tarkemmin ja kerroimme siitä perusteellisesti uutisissa, analyyseissä, kolumneissa ja pääkirjoituksissa.

Perustelit Suuri journalistipalkinto -ehdokkaaksi nousseen uutisen hyllyttämistä sillä, että virkamies oli siirtynyt yksityisyrityksen toimitusjohtajaksi. Lehden täytyy varoa, ettei suututa potentiaalisia ilmoittajia.

Tämä yritys ei taida edes olla ilmoittaja *Kalevassa*. Uutista ei hyllytetty missään vaiheessa, vaan se tehtiin, kun sille oli kriteerit. Yksityisen kuljetusliikkeen toimitusjohtaja ei ole yhteiskunnallisesti niin merkittävässä asemassa, että uutisointi olisi ollut perusteltua alkupe-
räisillä tiedoillamme.

Lopetit Kalevan päivittäiset aamukokoukset, koska toimitusta on aivan turha pitää ajan tasalla kaikista toimituksen asioista. Aiot tehdä samoin myös Aamulehdessä.

Lopetin aamukokoukset, koska niissä kaikkien ajatukset olivat vain printissä. Minulle oli annettu tehtäväksi nopeuttaa *Kalevan* digisiirtymää. Vanhat rakenteet pitää rikkoa, jos haluaa muutosta. Tiedon saa kulkemaan muutenkin. *Aamulehden* menen avoimin mielin ja muutan tapoja, jos on tarvetta.

Olet syntynyt Tampereelta ja olet koko urasi ajan halunnut palata sinne. Aiotkin pysyä Aamulehdessä, kunnes Yleltä avautuu päätoimittajan paikka.

Tampere on minun lempikaupunkini ja olemme löytäneet tosi mieluisan uuden kodin, joten saatampa pysyä siellä vaikka koko loppuelämäni. Olen enemmän kaupallisen median ihminen, joten Ylessä työskentely tuskin kiinnostaa minua. ●

Journalistiliitto sai jäseniltään hyvän arvosanan

Valtaosa jäsenistä on tyytyväisiä Journalistiliittoon, kertoo tuore jäsentutkimus.

Parannettavaa vastaajat löytävät esimerkiksi siinä, miten liitto ajaa itsensä työllistäjien asemaa.

Marja Honkonen, teksti • Johanna Sarajärvi, grafiikka

74 prosenttia on erittäin tai melko tyytyväisiä Journalistiliiton palveluihin ja toimintaan

Opiskelijat ovat tyytyväisimpiä Journalistiliittoon

Erittäin tyytyväinen

18 %

Melko tyytyväinen

56 %

En tyytyväinen enkä tyytymätön

18 %

Melko tyytymätön

4 %

Erittäin tyytymätön

1 %

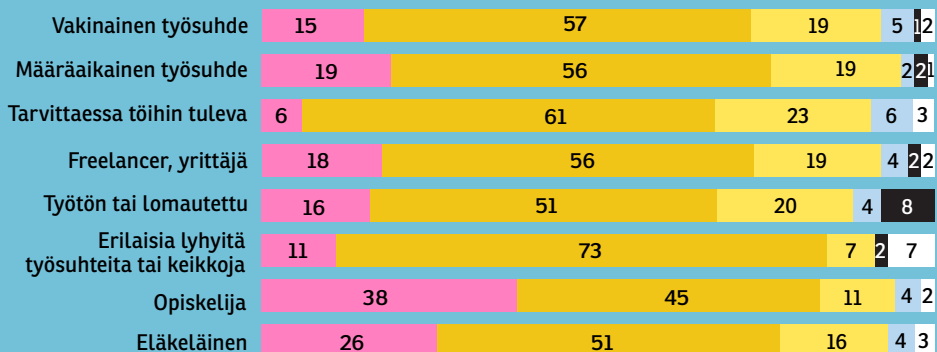
En osaa sanoa

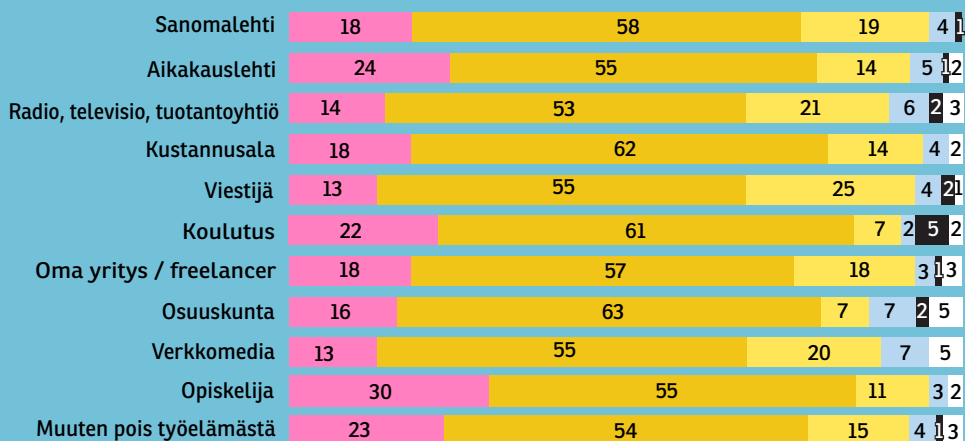
2 %

Erittäin tyytyväinen Melko tyytyväinen En tyytyväinen enkä tyytymätön Melko tyytymätön Erittäin tyytymätön En osaa sanoa

Journalistiliiton jäsenten tyytyväisyys työtilanteen mukaan

Journalistiliiton jäsenten tyytyväisyys työpaikan mukaan

Näin tutkimus tehtiin

Journalistiliitto selvittää jäsentensä mielipidettä liiton toiminnasta kahden vuoden välein tehtävällä järjestökuvatutkimuksella. Kyselyyn vastasi 2016 jäsentä eli 16,3 prosenttia kyselykutsun saaneista. Kutsuja lähetettiin sähköpostitse 12 390 kappaletta. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa touko-kesäkuussa. Naiset olivat vastaajina hieman miehiä innokkaampia. Suhteessa Journalistiliiton jäsenistöön 40–59-vuotiaat vastaajat olivat kyselyssä jonkin verran ylliedustettuina. Myös freelancereiden ja ruotsinkielisten jäsenten vastausinto oli hieman muita korkeampi. Kyselyn toteutti tutkimusyritys Iro Research.

Kymmenen tärkeintä syytä kuulua Journalistiliittoon

- Pressikortti
- "Jäsenyys on itsestäänselvyys"
- Liitto neuvottelee työehtosopimukset
- Apu ongelmatilanteissa
- Ansiosidonnainen työttömyysturva
- Jäsenedut, kuten vakuutus, alennukset ja mökit
- Journalisti-lehti
- Koulutukset
- Halu kuulua ammattilaisten yhteisöön
- Halu tukea ay-liikkeen tavoitteita

"Vastauksien perusteella liiton perustehtävistä on tullut yhä tärkeämpiä. Ehkä se kertoo siitä, että epävarmassa maailmassa niiden rooli korostuu ja esimerkiksi luottamushenkilöt kentällä ovat tehneet asioita hyvin."
-Simon Huldén, Journalisti-liiton palvelujohtaja

Miten liitto onnistuu tehtävissään?

Miten Journalistiliitto on onnistunut seuraavissa tehtävissä asteikolla 4 = Toiminta on kiitettävää, 1 = Toiminta on heikkoa.

Tehtävä	Onnistuminen (keskiarvo)
Laki- ja työehtoneuvonta	3,3
Työajoista ja lomista sopiminen	3,3
Journalisti-lehti	3,2
Ammattietiikan vaaliminen ja edistäminen	3,2
Alan arvostuksen ylläpitäminen ja edistäminen	3,1
Luottamushenkilöt ja toimitusosastot	3,1
Sopimustoiminta ja neuvottelut työpaikoilla	3
Koulutukset	3
Liiton jäsenedut	2,9
Jäsenten ansiotason turvaaminen	2,9
Tasa-arvon edistäminen	2,9
Ammattillisen yhteenkuuluvuuden edistäminen	2,9
Alan koulutustarjontaan vaikuttaminen	2,8
Itsensätyöllistäjien aseman parantaminen	2,7
Epävarmassa työmarkkina-asemassa olevien jäsenten auttaminen	2,6

"Itsensätyöllistäjien etujen ajamisessa on päästy vähän eteenpäin – he ovat aiempaa tyytyväisempiä liiton toimintaan. Eli selkeästi jäsentenkin mielestä jotain on tehty. Freelancerien aseman korjaaminen media-alalla on kuitenkin pitkä ja kivinen tie."
-Simon Huldén, Journalistiliiton palvelujohtaja

Näin jäsenet kiittävät ja moittivat liittoa

"Olen tyytyväinen siihen, että Journalistiliitto on melko näkyvä ja tiedottaa asioista. Tätä täytyy silti kehittää edelleen, koska on ammatillinen kunniauskysymys pysyä tässä aallonharjalla. Koen, että liitto pitää omiensa puolia, mutta kaipaisin vielä lisää jäämäkkyyttä ja rohkeutta siihen. Kun linjataan, niin sitten linjataan kunnolla."

Mies, 30–39, Radio- ja televisiotuottajien liitto (RTTL)

"Viime vuosina liitto on ottanut meidän friikkujenkin asian omakseen ja vahvistanut itsensä työllistäjien heikkoa asemaa työmarkkinoilla."

Nainen, yli 60, Suomen freelancejournalistit

"Journalistiliitto on selkänaja, johon voin ongelmatilanteissa tukeutua. Liitto järjestää (toivon mukaan) tai saan sen kautta tietoa erilaisista koulutuksista. Niitä voisi olla enemmänkin."

Nainen, 50–59, Kymenlaakson journalistit

"Tuntuu, että työnantajapuoli on niskan päällä ja sieltä päin tulevat ehdotukset ovat pöyristyttäviä. Tarvitaan enemmän vastavoimaa ja uusia avauksia journalistien ja viestijöiden työelämän parantamiseksi."

Nainen, 40–49, Helsingin Seudun Journalistit (HSJ)

"Kun olen pyytänyt apua työpaikallani tapahtuneiden tilanteiden ratkaisuun, liitosta on kuunneltu, autettu ja tsemppattu."

30–39, Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät SET

"Liitto voisi ottaa ääriä enemmän kantaa silloin, kun jossain talossa käydään muutosneuvotteluja, ja selvittää ovatko perusteet liian heppoiset. Kun tulee irtisanomisia, pitäisi herkästi selvittää, onko asiassa riitautusmahdollisuus. Kaikki eivät omatoimisesti uskalla siihen lähteä, varsinkin jos talossa on vetelä luottamushenkilö."

Nainen, yli 60, HSJ

"Toivoisin, että Journalistiliitto pitäisi vielä isompaa ääntä esimerkiksi määräaikaisten ketjuttamisesta, jota isoista media-yhtiöistä, oletettavasti muutkin kuin työnantajani, harrastavat suuressa määrin."

Nainen, alle 30, RTTL

"Jäsenmaksu suhteutettuna etuihin on melko korkea ja se voi karkottaa osan potentiaalisista jäsenistä. Kaipaisin liitolta selkeämpää viestintää ja argumentointia media-alan työväelle, miksi liittoon kannattaa kuulua ja miksi jäsenmaksu on suuruutensa arvoinen."

Mies, 30–39, RTTL

"Erityisen pettynyt olen siihen, että lehdistön palkkausjärjestelmän uudistus etenee niin hitaasti eikä järjestelmä vielääkään tunnista pienissä toimituksissa työskentelevien journalistien työnkuvan vaativuutta. Määräaikauskierteeseen juuttuneet ammattilaiset voidaan pitää vuodesta toiseen palkkaluokkansa minimitasolla ilman kokemuslisää."

Nainen, 50–59, Savo-Kainuun Journalistit

Ida Erämaa jatkaa syksyllä Iltalehdessä toimittajana journalismiopintojensa ohessa. Ensimmäinen kesä toimittajana vahvisti hänen mukaansa ajatusta siitä, että ala on hänelle oikea.

JOURNALISTIEN HÄIRINTÄ

**Kesällä 2023 mediasta
yritettiin tehdä "osapuoli", joka
haluaa vahingoittaa hallitusta.
Poliitikot syyttivät rivijournalisteja,
kuten ensimmäistä kesää
toimittajana työskennellyttä
Ida Erämaata. ➔**

Marja Honkonen, teksti • Heidi Piironen, kuvat

Iltalehden toimituksessa osattiin arvata, että teksti kuumentaisi tunteita. Toimittaja **Ida Erämaa**, 28, oli kirjoittanut perussuomalaisten suhteesta mediaan. Idea näkökulmatekstiksi oli hänen omansa. *Iltalehdessä* sellaisten tekemiseen kannustetaan kaikkia, myös kesätoimittajia.

Tekstissään Erämaa arvosteli perussuomalaisia siitä, että nämä ovat halunneet rajoittaa lehdistönvapautta, kun media tuo ilmi puolueen toimijoiden kytköksiä äärioikeistoon. Otsikko oli: *Perussuomalaiset patistamassa toimittajia takaisin Kekkosen ruotuun*.

Tekstin olivat käyneet läpi sekä uutispäällikkö että julkaisupäällikkö, ja se julkaistiin sunnuntaiaamuna 2. heinäkuuta. Parissa tunnissa teksti alkoi herättää keskustelua somessa.

Erämaata tilanne vähän hirvitti, mutta myös huvitti. Ennen *Iltalehteä* hän oli opiskellut Haaga-Heliassa kaksi vuotta journalismia, tehnyt jonkin verran viestintäalan töitä ja pitänyt melko suosittua Tiktok-tiliä. Kesätoimittajan pestiä oli takana kuukausi, ja nyt omasta tekstistä puhuivat kaikki.

Myöhemmin illalla Erämaa pui kolumninsa saamaa huomiota ystävänsä kanssa. Hän avasi puhelimensa näyttäkseen, että kyllä, useampikin ihminen oli twiitannut hänen kolumnistaan.

Niin olikin. Twitterin (nykyään X) puhutuimpien aiheiden listalla Suomessa ensimmäisenä oli "Ida Erämaa".

"Olin vain, että mitä..." Erämaa kertoo.

Töistäkin oli soitettu.

Neljä päivää myöhemmin Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu vaati suomalaisia vallanpitäjiä tuomitsemaan Erämaahan kohdistuvan lokakampanjan ja väkivaltaiset verkkouhkaukset, tutkimaan tapauksen ja tarjoamaan Erämaalle kaiken hänen tarvitsemansa tuen.

KESKUSTELUA PERUSSUOMALAISEN MEDIASUHTEESTA on käyty koko kesä. Puolueen poliitikkojen ja kannattajien on ollut vaikea hyväksyä sitä, miksi ministerien vanhoja kirjoituksia ja viestejä on julkistettu.

Esimerkiksi perussuomalaisten puheenjohtaja **Riikka Purra** väitti journalistien toimineen vastoin omia eettisiä ohjeitaan.

"Joidenkin toimittajien läpikierojen ja manipulatiivisten toimintatapojen ymmärtäminen ja *Journalistin ohjeiden* hylkääminen ensin hämmästyttää, sitten raivostuttaa ja lopuksi kyynistää", Purra sanoi puoluekokouksen avauspuheessaan elokuussa.

Eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Jani Mäkelä** taas arvioi puheessaan ryhmän kesäkokouksessa, että uuden sukupolven toimittajat ovat vahvasti vihervasemmistolaisia – ja tämä näkyy "lähes kaikessa uutisoinnissa".

Tiedotusvälineitä ovat kritisoineet myös muiden hallituspuolueiden edustajat. Esimerkiksi kristillisdemokraattien kansanedustaja **Sari Tanus** arvioi *KD-Lehden* haastattelussa, että hallituksen ongelmat ovat median aiheuttamia.

Ei työni ole verrattavissa kansanedustajan työhön. Ei minulla ole esimerkiksi valtaa tehdä koko Suomen kansaa koskevia päätöksiä.

Ida Erämaa, *Iltalehden* toimittaja

Keskustelua on leimannut se, että poliitikot sanovat median toimivan väärin, mutta eivät juuri yksilöi virheitä.

Somekeskusteluissa on sen sijaan kyllä yksilöity yksittäisiä journalisteja: esimerkiksi Erämaa, **Wille Rydmanin** (ps.) rasistisista viesteistä jutun tehnyt *Helsingin Sanomien* toimittaja **Paavo Teittinen**, entisen elinkeinoministeri **Wilhem Junnilan** (ps.) natsisympatioista kirjoittanut Ylen Pariisin-kirjeenvaihtaja **Annastiina Heikkilä** ja eduskunnan puhemiestä **Jussi Halla-aho** (ps.) kuvannut **Ella Kiviniemi**.

Somekeskustelijat ovat perustelleet henkilöön menevää kritiikkiään median asemalla. Heidän mielestään suureen tiedotusvälineeseen juttuja tekevä toimittaja on merkittävä vallankäyttävä, ehkä jopa vallakkaampi kuin kansanedustaja tai ministeri.

Vaikka tämä olisikin kesätoimittaja.

"Otan työni kyllä todella vakavasti. Suhtaudun siihen suurella kunnioituksella", Erämaa sanoo.

"Mutta ei se ole millään tapaa verrattavissa kansanedustajan työhön. Ei minulla ole esimerkiksi valtaa tehdä koko Suomen kansaa koskevia päätöksiä."

ILTALEHDEN JULKAISUPÄÄLLIKKÖ Tiia-Maria Taponen tavoitti Ida Erämaan sunnuntai-iltana viestitse. He sopivat juttelemansa asiasta seuraavana päivänä toimituksessa.

Sunnuntaina aikana Erämaasta olivat twiitanneet kansan-

Tuottaja tukee kovan julkisen paineen keskelle joutunutta journalistia parhaiten olemalla läsnä, Salla Vuorikoski sanoo. Hänen pitää myös johtaa tiimiänsä työtä niin, ettei kuormitus ole jatkuvaa, eikä yksittäinen toimittaja ole päivästä toiseen raskaiden tilanteiden kanssa tekemisissä.

edustajat **Sebastian Tynkkynen** (ps.), **Tere Sammallahti** (kok.), **Onni Rostila** (ps.) sekä Wille Rydman, joka muuttamassa päivää myöhemmin nousi elinkeinoministeriksi. Twiitteihin oli kaiveltu tietoja ja kuvakaappauksia Erämaan Tiktok-tililtä. Niitä oli jaettu satoja kertoja eteenpäin. Myöhemmin seuraavalla viikolla Erämaata kritisoi nimellä myös **Ben Zyskowicz** (kok.).

Maanantaina käynnissä oli Erämaan mukaan ”täysi härdelli”. Kolumnista tulvi viestejä *Iltalehden* toimituksen sähköpostiin ja Erämaan omiin viestikansioihin. Toimitukseen soiteltiin.

”Sillä ensimmäisellä viikolla aikaa ei ollut mihinkään. Olin töissä, tulin kotiin, kävin läpi kaikki minulle tulleet viestit ja menin nukkumaan.”

Kaikista Erämaalle suoraan tulleista viestistä kymmenkunta oli tappo- tai raiskausuhkauksia. Myös Erämaan isään ja isäpuoleen otettiin yhteyttä, hän kertoo.

”Että laita se tyttösi kuriin.”

Erämaa kokee saaneensa toimituksen johdolta ja kollegoiltaan hyvin tukea. Taponen kuulosteli päivittäin, miten hän voi. Lomalla olevat työkaverit ja kollegat muista mediataloista lähettivät tsempejä. *Iltalehden* silloinen uutispäällikkö, nykyisin *Kauppalehdessä* työskentelevä **Tuomo Hyttinen** kiersi Twitterissä muistuttamassa kansanedustajille, etteivät toimittajat päättää, mitä *Iltalehdessä* julkaistaan.

Aihetta käsiteltiin myös *Iltalehden* toimitukselle järjestetyllä päätoimittajan tunnilla. Erämaa sai spontaanit aplodit. Tiia-Maria Taponen ei muista, että sellaista olisi tapahtunut hänen liki kymmenen vuoden *Iltalehden*-uransa aikana.

Asiaan ottivat kantaa Journalistiliitto, Päätoimittajien yhdistys, Kansainvälinen lehdistöinstituutti IPI, yhdysvaltalainen journalistinaisia tukeva järjestö CFWIJ ja UN Women Suomi. Ja se Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu.

”Tapaus on vakava, eikä sitä pitäisi jäädä tuomitsematta”, **Dunja Mijatovic** totesi lausunnossaan.

Niin voi kuitenkin käydä. Erämaa teki osasta häirintäviestejä rikosilmoituksia. Puhelinkeskustelussa poliisi arvioi rikoksen tunnusmerkistön täyttyvän usean kohdalla, mutta varoitteli, etteivät tutkinnat tule johtamaan mihinkään. Erämaa kertoo poliisin sanoneen esimerkiksi, etteivät hänelle uhkailuviestejä lähettäneet henkilöt yksilöidä, vaan kyllin tarkkaan, mitä aikoisivat hänelle tehdä.

Erämaata pelotti myös, vaikuttaisiko kohu siihen, mistä hän saisi jatkossa tehdä juttuja. Poliitikot pyrkivät kyseenalaistamaan hänen uskottavuutensa toimittajana.

Somessa kiersi kuvakaappaus Erämaan Tiktok-tililtä. Se oli ote videosta, jossa Erämaa viittaa **Petteri Orpon** (kok.) hallituksen ”useamman ministerin natsitaustaan”. Videon sävy oli satiirinen, mutta kuvakaappauksesta se ei käynyt ilmi.

”Se oli tyhmä moka, ja sellaista en aio toiste tehdä”, Erämaa sanoo.

Sitäkin reposteltiin, että Erämaa oli ottanut kantaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja seksismiä vastaan osin räväkälläkin tavalla. Esimerkiksi Sebastian Tynkkynen nimitti häntä ”aktivistiksi” ja ”pahimman luokan intersektionaaliseksi vihervassariksi, joka tekee myös lifestyleä meikki-influensserina”.

Nyt Erämaan some-tilit eivät ole enää julkisia. Hän sanoo aikovansa olla tarkempi jatkossa siitä, mitä julkaisee henkilökohtaisilla tileillään.

Se tuntuu Erämaasta osin ristiriitaiselta: Toisaalta hän oli jo aiemmin päättänyt tehdä kantaaottavia sisältöjä vähemmän, koska tahtoo olla journalisti. Toisaalta eikö journalisti voi lainkaan puhua mielipiteistään omissa kanavissaan, ainakin jos sen tekee asiallisesti?

”Toimittajana somekäyttäytyminen on erilaista – ja minäkin olen tässä sitä nyt harjoitellut”, Erämaa sanoo.

YKSITTÄISTEN JOURNALISTIEN KIMPPUUN käyminen ja heidän riippumattomuutensa kyseenalaistaminen ei tietenkään ole mikään uusi ilmiö, edes Suomessa.

Helsingin Sanomien tutkivan journalismin ryhmässä työskentelevä tuottaja **Salla Vuorikoski** arvioi, että viime aikoina vyörytys on kuitenkin ollut jollain tapaa järjestäytyneempää kuin aiemmin. Lisäksi sitä tulee aivan vallan huipulta.

Esimerkiksi elinkeinoministeri Wille Rydman on kritisoinut Vuorikosken tutkivaan ryhmään kuuluvaa toimittaja Paavo Teittistä henkilöön menevällä tavalla siitä lähtien, kun *Helsingin Sanomat* julkaisi kesäkuussa 2022 jutun Rydmanin ahdistavasta käytök-

Ella Kiviniemen kuva perussuomalaisten presidenttiehdokkaasta Jussi Halla-ahosta julkaistiin Helsingin Sanomissa sunnuntaina 13. elokuuta verkkolehdessä ja seuraavan päivänä printtilehdessä. Osa somekeskustelijoista piti Kiviniemen ottamaa kuvaa ja toista Helsingin Sanomien julkaisemaa Halla-ahosta otettua kuvaa pahantahtoisina.

sestä nuoria naisia kohtaan. Teittinen oli yksi jutun kolmesta kirjoittajasta.

Rydman on kiistänyt toimineensa väärin. Hän teki jutusta rikosilmoituksen, jonka poliisi on arvioinut etenevän syyteharkintaan. Rydman myös kirjoitti aiheesta kirjan. Siinä Teittinen on mainittu nimellä lähes 200 kertaa.

Myöhemmin Rydman on arvostellut julkisesti Teittisen tekemää, poliisiväkivaltaa käsittelevää juttua, joka ei liittynyt Rydmaniin. Kun Teittinen pyysi häneltä kommenttia tänä kesänä julkaistuun uutiseen rasistisista yksityisviesteistä, Rydman kieltäytyi kommentoimasta ja julkaisi saamansa viestin saatteella:

”Ei ole niin matalaa rimaa, ettei *HS* sitä alittaisi. Jos rima on maassa, Teittinen kaivaa tunnelin sen ali.”

Paavo Teittinen ei antanut haastattelua tähän juttuun.

”En koe tarpeelliseksi lähteä näitä väitteitä ainakaan toistaiseksi kommentoimaan. Olen tehnyt normaalisti työtäni *HS:n* toimittajana”, Teittinen sanoo.

Julkisuudessa on käyty keskustelua siitä, olisiko *Hesarin* pitänyt jäädä Teittinen tämän kesän Rydman-jutun tekemisestä. Päätoimittaja **Laura Saarikoski** perusteli valintaa sillä, ettei tutkintapyyntö voi tarkoittaa, että *HS* tai sen toimittajat eivät voisi jatkaa ministeriksi nousseen Rydmanin käsittelyä.

Salla Vuorikosken mielestä ainoa mahdollinen ratkaisu on pitää tiukasti kiinni journalistisista periaatteista ja tehtävistä silloin, kun poliitikko kyseenalaistaa journalistin

ja koko tiedotusvälineen riippumattomuuden. Yleisön ja yhteiskunnan kannalta tärkeät asiat pitää kertoa, vaikka tilanne olisi tuulinen.

”Mutta tietenkin se vaatii sitä, että kestää merivettä. Paineesietokyky ei ole tärkeä asia pelkästään toimittajalle, vaan erittäin suuressa määrin hänen takanaan oleville pomokerrostumille.”

Tuottajana hän sanoo kokevansa kaikki tutkivan tiimin jutut tietyllä tapaa omikseen. Vaikka jokainen toimittaja etsii omia aiheitaan, valmiiksi asti päätyvät jutut on yhdessä valittu, keskusteltu, luettu ja läpikäyty. Eikä toimittaja koskaan tee julkaisupäätöstä.

”Monille tuntuu olevan tärkeää ruotia yksittäisen toimittajan henkilöä ja sitä, mikä toimittajan motiivi on. Kaikki me tässä organisaatiossa toimivat kuitenkin tiedämme, ettei tämä ole nykyisin mitään yksinäisen taiteilijan työtä.”

Oma tiimi on Vuorikosken mielestä paras tuki vihakampanjan kohteena olevalle. Toimittajan tukeminen tarkoittaa tuottajalle usein aivan arkisten keskustelujen käymistä ja läsnäoloa. Päätoimittajan roolissa tuki on julkisena kilpenä toimimista.

”Kun on tunne, että takanasi seisoo porukka, joka tarvittaessa tulee seisomaan eteesi, painetta kestää hirveän paljon paremmin”, Vuorikoski sanoo.

ELLA KIVINIEMI OLI ELOKUUN PUOLIVÄLISSÄ *Hesarin* kuvauskeikalla perussuomalaisten puoluekokouksessa Tampereella.

Etukäteen hän ei osannut ajatella keikkaa muuna kuin mielenkiintoisena kuvaustilanteena.

Kokous kuitenkin avattiin puheenvuoroilla, joissa perussuomalaiset ryöpyttivät mediaa. Sen jälkeen tunnelma muuttui Kiviniemen mukaan painostavaksi. Osa kokoukseen osallistuneista kommentoi hänen ulkonäköään sekä suoraan Kiviniemelle että hänen selkänsä takana. Häntä esimerkiksi epäiltiin epäpäteväksi.

Toisena kokouspäivänä somessa käynnistyi keskustelu kokouksessa Jussi Halla-ahosta otetuista kuvista. *Helsingin Sanomien* ensiuutisessa Halla-ahon valinnasta presidenttiehdokkaaksi oli toisen kuvaajan otos. Kommentoijat epäilivät sitä jopa manipuloiduksi: posket olivat "liian" punakat ja sänki "liian" pitkä.

Myöhemmin julkaistu Kiviniemen ottama, varjolla leikitellyt kuva Halla-ahosta tuomittiin somessa tarkoitushakuiseksi, oudoksi ja epäammattimaiseksi. Kiviniemi merkittiin lukuisiin eri keskusteluihin, joista osa oli asiattomia. Kuvia hänen profiilistaan ja Kiviniemestä aiemmin tehtyä *Journalistin* juttua jaettiin todisteena siitä, että hän on "aktivistityttönen".

Kokousviikonlopun jälkeen tiistaina Kiviniemi sai sähköpostin, jonka lähettäjä vihjaillen "varoitteli" häntä seksuaalisesta väkivallasta.

Uhkaava viesti käsiteltiin turvallisuuspäällikön kanssa. Vastaavan päätoimittajan sijaisena elokuussa toiminut **Antero Mukka** keskusteli lähettäjän kanssa somessa ja sähköpostitse. Sen jälkeen päätoimittajat ja Kiviniemi saivat tältä sähköpostin, jossa tämä perääntyi uhkauksestaan.

Ainakin tavallaan. Pääasiassa viesti käsitteli Kiviniemen mukaan sitä, mikä kaikki Halla-ahon kuvissa oli pielessä ja

miksi viestin uhkaus ei oikeastaan ollut uhkaus.

Mukka päätti, ettei työnantaja vie asiaa poliisille. Kiviniemi hyväksyi päätöksen, koska ei halunnut viedä asiaa eteenpäin yksinkään. Hän olisi toivonut, että päätoimittaja olisi tuominnut uhkaajan toiminnan jyrkemmin.

"Ei heitä tarvitse ainakaan tulla asiassa vastaan tai päättää keskustelua sovittelevasti. Olisin ollut verbaalisesti vähän tiukempi."

Kiviniemi jäi kaipaamaan myös mahdollisuutta purkaa kokemaansa kahden kesken rauhassa esihenkilön kanssa. Kiviniemen ja puoluekokouksessa olleen toimittajan oli tarkoitus käydä keikasta purkukeskustelu heti kokousviikonlopun jälkeen heidät sinne lähettäneen politiikan toimituksen uutistuottajan kanssa. Keskustelu kuitenkin lykkääntyi viikolla.

Kiviniemi jäi pahimman kohun keskellä yksin pohtimaan, kannattaisiko hänen reagoida työstään esitettyihin syytöksiin. Osin tuen puute johtui epäonnistusta sattumista, osin kuitenkin siitä, ettei tilanteeseen ollut selkeää ohjetta ainakaan esihenkilöillä tuoreena muistissa.

"Uskoisin, että esihenkilöitäkin helpottaa, jos on selvä protokolla, miten näihin suhtaudutaan. Varmasti halua olla tukena löytyy."

Kiviniemen mielestä tapahtunut osoittaa, että vihakampanjoihin pitäisi jatkossa varautua myös kuvatoimituksissa.

"Meillä ei ole ollut tottumusta tähän. Tämä oli minullekin iso yllätys. Varsinkin, kun politiikan kuvasto on usein sellaista, että jos sieltä löytää jotain ilmaisuvoimaista, niin se on vain hyvä asia", Kiviniemi sanoo.

Myöhemmin elokuussa toinen *Helsingin Sanomien* kuvajournalisti, **Samu Kero**, sai olla selittämässä

Jani Mäkelä ei usko, että kovat sanat mediasta kaventavat lehdistönvapautta

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä ei ole käynyt keskustelua siitä, miten hallitusvastuu vaikuttaa puolueen suhteeseen journalisteihin ja mediaan.

Eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Jani Mäkelä**n mukaan ryhmä on keskustellut siitä, että hallituspuolueen edustajien sanomisilla on asiakysymyksissä enemmän painoarvoa. Hän ei kuitenkaan koe, että hänen tai puolueen muiden keskeisten päättäjien kovat sanat journalisteista ja mediasta erityisesti kaventaisivat ilmaisuvapautta.

"Jokainen voi tietenkin miettiä, miten sananvapaus kaventuu, jos ihmiset joutuvat pelkäämään vaikka sitä, että esimerkiksi perussuomalaisten varavaltuutettuna kirjoittaa someen ja sitten tulee valtamedia ja käy rummuttamaan sitä kolmensa-

dantuhannen lukijan megafoniinsa", Mäkelä vertaa.

Kun **Wille Rydman** ja **Sebastian Tynkkynen** kritisoivat *Iltalehden* toimittajaa **Ida Erämaata** henkilöön menevällä tavalla, Mäkelä sanoi Ylen haastattelussa ymmärtävänsä puoluetovereitaan.

"Toimittajalla on miljoonien ihmisten yleisö lukemassa uutisiaan, näillä henkilöillä [politiikoilla] on muutaman kymmenen tuhannen seuraajan Twitter-yleisö. Tässä on se suhde, millä mennään."

Onko kuukauden verran kesätoissa ollut toimittaja sinusta tasavertainen yhteiskunnallinen vaikuttaja ministerin tai kansanedustajan kanssa?

"No, hänellä on paljon enemmän näkyvyyttä. Hirveän monet ihmiset katsovat joukkotiedotusvälineistä pelkän otsikon, eivätkä kiinnitä huomiota siihen, onko sillä katetta, kuka on kirjoittaja ja mikä on hänen motiivinsa. Siinä pääsee käyttämään melkoista megafonia, vaikka olisi ollut kaksi tuntia töissä."

Journalistin haastattelussa Mäkelä korostaa, ettei hän pidä kaikkia journalisteja huonoina. Jos häntä haastatellutta toimittajaa on esimerkiksi sosiaalisessa mediassa moitittu haastattelusta väärin perustein, Mäkelä on käynyt puolustamassa tätä.

"On monia journalisteja, jotka kirjoittavat täysin neutraaleja juttuja", Mäkelä sanoo.

"Ei varmaan kenelläkään ole tarkoitus leimata

kokonaista ammattikuntaa muutaman yksittäisen väärintekijän tai harkitsemattoman toimijan kautta."

Mutta miksi Mäkelä itsekin on moittinut nimenomaan koko mediaa? Koska mediakin niin usein käy siilipuolustukseen omiensa puolesta, hän väittää.

"Kun kansanedustajia syytettiin maalittamisesta, päätoimittajilta lähti yhteinen kirje, jossa he tuomitsivat kritiikin ja sanoivat sitä maalittamiseksi. Kyllä siinä on kohtuullista sanoa, että koko media toimii jotenkin", Mäkelä sanoo.

Päätoimittajien yhdistyksen kannanotossa korostettiin, että kriittinen palaute toimituksiin on tärkeää. Yhdistys pyysi kaikkia yhteiskunnan toimijoita puolustamaan journalisteja yksilöön kohdistuvalta häirinnältä.

Millaisia suhteita aiotte luoda journalisteihin eduskunnan alkaneella istuntokaudella?

"Meillä on ollut puoluekokoukseen ja eduskuntaryhmän kesäkokoukseen kutsuttu tiedotusvälineet paikalle. Heillä oli oikeus osallistua meidän iltajuhliimme, ja he pääsivät syömään ja juomaan meidän seurassamme. Se oli ihan hyvä alku mielestäni. Ei siellä mitään erityisen ongelmallista ollut, ihan hyvässä hengessä keskusteltiin."

Marja Honkonen

Minulle tulee vaivautunut olo siitä, kun joku sanoo minua rohkeaksi. Koen, ettei minulla ole missään vaiheessa ollut muuta vaihtoehtoa kuin painaa menemään.

Ida Erämaa, Iltalehden toimittaja

somessa, miksi oli kuvannut pääministeri **Petteri Orpoa** (kok.) Ukrainassa ”väärin”.

Kiviniemi korostaa kollegoiden tuen merkitystä ryöpytyksen kestämisessä.

”Parasta oli omien rivityökaverien eli muiden kuvaajien välitön tuki. Kun minuun kohdistuneesta uhkauksesta kerrottiin viikkopalaverissa, kaikkien reaktio oli, että tämä on vakavaa.”

Lopulta hän päätti kertoa myös itse kokemastaan omilla sometileillään. Postaus sai valtavan huomion ja paljon kiitosta.

”Ehkä se herätti minussa kuitenkin myös uuden aallon stressiä.”

KOHUKOLUMNINSA JÄLKEEN Ida Erämaa on tehnyt juttuja Rodoksen maastopaloista, terveyssiteestä löytyneestä lasipalasta ja Tallinnaan kelluvalla elokuvateatterilla matkustavasta miehestä, mutta myös siitä, miten perussuomalaiset ovat äänestäneet naisten oikeuksista ja mitä maahanmuuttajat ovat mieltä Riikka Purran vanhoista kirjoituksista ja hallituksesta.

Joku olisi kirjoittanut mieluummin loppukesän pelkkiä sääuutisia. Erämaa sanoo, ettei oikein osaa pelätä silloin, kun kokee jonkin aiheen uutisen arvoiseksi. Kolumniaan hän ei kadu pätkäkään.

”Minulle tulee vaivautunut olo siitä, kun joku sanoo minua rohkeaksi. Koen, ettei minulla ole missään vaiheessa ollut muuta vaihtoehtoa kuin painaa menemään.”

Hän on myös halunnut näyttää, ettei häntä voi journalistina vaientaa. Onneksi niin ovat halunneet myös esihenkilöt.

Elokuun puolivälissä Erämaa sai tietää, että *Iltalehti* toivoo hänen jatkavan tarvittaessa töihin tulevana toimittajana.

Ensimmäinen kesä toimittajana vahvisti Erämaan ajatusta siitä, että hän on unelmatyössään.

”Olen rakastanut jokaista hetkeä”, Erämaa sanoo.

Paitsi ei ihan jokaista. Kutsumusammatin hinta on tunnut välillä kovalta.

”Olen esimerkiksi henkisesti valmistautunut siihen, että joku bongaa, missä asun, ja alkaa levittää sitä tietoa – eikä kukaan voi sille mitään. Se tuntuu raivostuttavalta”, Erämaa sanoo.

”Kyllä tätä työtä pitäisi pystyä tekemään ilman, että yksityisyys, mielenterveys ja fyysinen terveys vaarantuvat sen takia.” ●

Media on hoitanut omaa rooliaan, sanoo Jouni Kemppainen

Media on hoitanut sille kuuluvaa tehtävää ja kertonut yhteiskunnan tapahtumista ja politiikan painopisteistä tavoilla, jotka se itse arvioi omilla perusteillaan kertomisen arvoisiksi”, Päätoimittajien yhdistyksen puheenjohtaja, *Maaseudun Tulevaisuuden* päätoimittaja **Jouni Kemppainen** sanoo.

Päätoimittajien yhdistys otti heinäkuussa kantaa journalistien työrauhan puolesta. Mediakritiikki on yhä paikallaan, Kemppainen sanoo, mutta yksilöihin kohdistuvia vihakampanjoita hän pitää demokratian kannalta vaarallisina.

Maalittamisilmiö koskee journalistien lisäksi esimerkiksi poliiseja ja sosiaali- ja terveysalaa.

”Se on kansalaisyhteiskunnan kannalta kehitys, joka pitäisi kaikin voimin estää. Toivoisin, että myös lainsäätäjä toimisi tässä asiassa ja kehittäisi

lakien tulkintaa tai kokonaan uutta lainsäädäntöä”, Kemppainen sanoo.

Oikeusministeri **Leena Meri** (ps.) on ilmoittanut, ettei hallitus aio edistää maalittamisen kriminalisoimista. Myös Journalistiliitto ja Medialiitto ovat pitäneet uuden lainsäädännön muotoilemista mutkikkaana. Kriminalisointi ei saisi haitata tiedotusvälineiden mahdollisuuksia nostaa esiin epäkohtia.

Asia ei ole helppo ja yksinkertainen, Kemppainen myöntää. Hänen mielestään sananvapautta on kuitenkin mahdollista varjella, vaikka maalittamiseen puututtaisiin nykyistä ankaremmin.

”Uskon, että lainsäätäjällä on kyky erottaa nämä kaksi asiaa toisistaan. En hyväksy sellaista käsien ylös nostamista, että ei tälle pysty mitään tekemään. Jospa nyt vaan vielä yritettäisiin.”

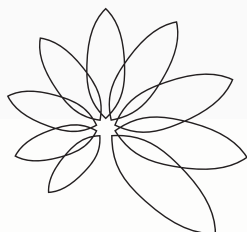
Marja Honkonen

TOIMITTAJA-STIPENDIT

Helsingin Sanomain
Säätiön stipendit
keskivaiheella uraansa
oleville toimittajille
ovat haettavissa.

Stipendit myönnetään
ulkomailla tapahtuviin
jatko-opintoihin luku-
vuodeksi 2024–2025.
Hakuaika päättyy
9.10.2023.

hssaatio.fi
stipendiblogi.fi

HELSINGIN
SANOMAIN
SÄÄTIÖ

*Helsingin Sanomain Säätiö on yksityinen, yleishyödyllinen säätiö.
Sen tehtävänä on suomalaisen median ja laatujournalismin tulevaisuuden
turvaaminen ja sananvapauden tukeminen. Säätiö jakaa apurahoja
viestintäalan tutkimukseen ja koulutukseen sekä alan kilpailuihin.
Median museo ja arkisto Merkki on osa Helsingin Sanomain Säätiötä.*

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON VUODEN 2024 APURAHAT LOKAKUUN HAKU 10.–31.10.2023

Suomen Kulttuurirahastolla on myös journalisteille,
journalistiseen työhön ja alan tutkimukseen suunnattuja varoja.
Tänä vuonna jakovuorossa ovat seuraavat nimikkorahastot:

Poliittisia ja muita yhteiskunnallisia asioita käsitteleville
toimittajille ulkomaisiin jatko-opintoihin erityisesti Yhdysvalloissa,
30 000 euroa (Matti ja Toini Aution rahasto)

Suomenkielisille sanomalehden toimittajille, 90 000 euroa
(Maija-Liisa Heinin rahasto)

Suomen sanomalehdistöä koskevaan tutkimukseen,
30 000 euroa (Sanomalehtien Liiton rahasto)

Tiedonjulkistamiseen, erityisesti televisiotoimintaan kohdistuvaan
tutkimus- ja kehittämistyöhön, 60 000 euroa (MTV-rahasto)

Suomen Kulttuurirahasto on yksityinen säätiö.

*Se muodostuu yleisrahastosta ja lähes 900
nimikkorahastosta, jotka perustuvat yksityishenkilöiden
ja yhteisöjen lahjoituksiin.*

Hakuohjeet ja lisätiedot osoitteessa

SKR.FI/LOKAKUUNHAKU

Viestintäministeri Lulu Ranteen mielestä media kirjoittaa perussuomalaisista negatiivisesti. Ranne toivoo monipuolisempaa mediaa.

Manu Haapalainen, teksti ● Miikka Pirinen, kuva

Viestintäministeri Lulu Ranne (ps.) pitää moniäänistä mediaa suomalaisen demokratian elinehtona, mutta hän kritisoi mediaa siitä, että se käsittelee perussuomalaisia liian negatiivisesti.

Haastattelun sopiminen **Lulu Ranteen** kanssa on mutkatonta. Ministerin avustaja vastaa sähköpostitiedusteluun ja haastatteluaika on saman tien sovittu. Liikenne- ja viestintäministeriö on muutaman vuoden ajan remonttievakossa omista tiloistaan, mutta myös tilapäisministeriö sijaitsee Eteläesplanadilla. Hyväntuulinen ministeri on juuri lopettelemassa tämän jutun valokuvasesiota. Hän ohjaa istumaan vastapäätä työpöytänsä ("ei sinne nurkkaan, ne tuolit upottavat ikävästi") ja pyytää sinuttelemaan.

Ministerin hyväntuulisuudesta huolimatta perussuomalaisen puolueen suhde mediaan ei ole mutkaton. Perussuomalaisten toisen kauden kansanedustaja Lulu Ranne aloitti liikenne- ja viestintäministerinä 20. kesäkuuta. *Journalistin* haastattelussa hän sanoo ajavansa ministerinä koko hallituksen politiikkaa, mutta hänen näkemyksensä ovat tutun perussuomalaisia. Viestintäministeri pitää mediaa puolueellisenä ja arvelee, että sillä on agenda.

Ranteen mukaan suomalaista mediakenttää vaivaa ennen kaikkea aggressiivinen asenne perussuomalaisia kohtaan. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä on todellisuudessa kivaa porukkaa, eikä aloittaneen hallituksen toimintaa pitäisi arvostella vuosien takaisten tölväisyyden takia, Ranne sanoo.

Median pitäisi lakata pelottelemasta kansaa paitsi perussuomalaisilla myös ilmastonmuutoksen vaaroilla. Ranteen mukaan on väärin ruoskia ilmastoasiat hyvin hoitavia suomalaisyrityksiä talouden kasvua uhkaaviin päästöleikkauksiin.

"Mutta raflaavat otsikot ilmastonmuutoksesta myyvät. Niin se vain on", Ranne sanoo.

(Eivät myy ainakaan Ylellä ja *Helsingin Sanomissa*. Ilmastonmuutosjutut eivät kuulu luetuimpiin, toimituksista kerrotaan.)

Kansainvälisen ilmastopaneeli IPCC:n mukaan nykyistä suuremmat päästöleikkaukset ovat kiireinen välttämättömyys, erityisesti kehittyneissä maissa. Niihin myös Suomi on sitoutunut.

YLEISRADION VARALLE suunnitelluista rahoituksen leikkauksista Ranne puhuu varovaisesti. Ne eivät olekaan yksin hänen päätösvallassaan, sillä Ylen asioista päättää koko eduskunta. Parlamentaarinen työryhmä tekee talven ja kevään aikana oman esityksensä, Ranne sanoo, eikä kommentoi mahdollisten leikkauksien suuruusluokkaa.

Hän on aiemmin kritisoinut Yleä puolueellisesti sisällöstä, mutta on nyt haluton antamaan esimerkkejä.

Rahoituksen avoimuudesta Ranne sen sijaan haluaa puhua.

"Kun puhutaan kokonaan verorahoilla rahoitusta puljasta, kyllä omistajan pitäisi pystyä määrittämään, että varojen käyttö on läpinäkyvämpää kuin nyt. Jokainen julkisomisteinen yhtiö tässä maassa voisi toimia nykyistä avoimemmin", Ranne sanoo.

Yle on avannut rahoitustaan esimerkiksi verkkosivuillaan. Yksittäisten ohjelmien budjeteista Yleltä on vaikea saada tietoa, mutta taustalla ovat usein esimerkiksi yksityisten tuotantoyhtiöiden kanssa tehdyt sopimukset ja niihin liittyvä salassapitovelvollisuus.

Olisi hirveä tilanne, jos vain Yle pärjäisi. Sellaista ei saa päästää tapahtumaan.

Mitä sisältöihin tulee, Ranteen mielestä Ylen ajankohtaisohjelmissa ollaan usein asenteellisia perussuomalaisia kohtaan.

"Roastaamisen taso on ihan toisenlainen kuin kenenkään muun kohdalla. Me osasimme sitä odottaa, ja kestämmme sen kyllä. Meillä on ahkera porukka, joka on sitoutunut noudattamaan hallitusohjelmaa."

Haastatteluhetkellä on kulunut pari päivää *A-Studio*n elokuun 28. päivän lähetyksestä, jossa moni perussuomalainen koki valtiovaraministeri **Riikka Purran** joutuneen vastaamaan tiukempiin kysymyksiin kuin muut vieraat, **Krista Kiuru** (sd.) ja **Antti Lindtman** (sd.).

Onko tuore esimerkki siis Ranteen mielessä?

"Kyllä", Ranne vastaa ja nauraa.

Sama persuvastaisuus vaivaa Ranteen mielestä suurta osaa kaupallisesta mediasta. Kuten moni muukin ministeri, Ranne kokee turhauttavaksi sen, että julkisuuteen on nostettu vanhoja asioita, Riikka Purran rasistisia foorumikommentteja, **Wille Rydmanin** (ps.) tekstiviestejä, Ranteen omia kirjoituksia "ilmastototalitarismista".

Kritiikki julkisuudessa oli kovaa myös edellisen hallituksen kaudella. **Sanna Marinia** (sd.) ja hänen hallitustaan kritisoitiin mediassa välillä hyvinkin kovin sanoin.

Koitko arvostelun vääräksi jo silloin, vai onko se väärää vain oman puolueen kohdalle osuessaan?

"Väitän, että Marinin hallitusta kritisoitiin kuitenkin enemmän asiaperustein", Ranne sanoo. Uutisointi entisen pääministerin vapaa-ajan rienoista on ehkä unohtunut.

"Kritiikki liittyi talouteen ja hallituksen teke-

mään politiikkaan. Yleltä kritiikkiä ei löytynyt."

Journalisti selvitti vuonna 2021, mihin sävyyn kuuden suuren tiedotusvälineen politiikan toimittajat käsittelivät eri puolueita näkökulmateksteissään. Kriittisiä juttuja Marinin hallituksesta oli Ylellä lähes yhtä paljon kuin kaupallisilla kilpailijoilla. Marinin hallitusta kritisoitiin selvästi enemmän kuin edellistä hallitusta. Perussuomalaisista kirjoitettiin huomattavan vähän.

Ranteen mielestä mediassa on silti perussuomalaisten vastaista vinoumaa. Se johtuu Ranteen mukaan siitä, että toimittajakunta on Suomessa voittopuolisesti punavihreää.

"Siitähän on ihan tutkimustietoaakin."

Suomessa ei ole tutkittu toimittajien puoluekantoja. Ranne toistaa sosiaalisessa mediassa usein esiintyvää väärää käsitystä siitä, että asiaa olisi tutkittu.

"Minusta sellaisia tutkimuksia on", Ranne sanoo, ja lupaa palata asiaan.

Pari päivää haastattelun jälkeen Ranne lähettää linkin *Suomen Lehdistön* juttuun, jossa viitataan kansainvälisen *Worlds of Journalism Study* -kyselytutkimuksen Suomen osuuteen. Siinä 60 prosenttia 450 suomalaistoimittajan otoksesta ilmoittaa sijoittuvansa "keskustasta vasemmalle". Samaan aikaan toimitusten johto asemoi itsensä keskustaan tai siitä oikealle. Kyselyyn vastasi vain noin kolme prosenttia suomalaisista toimittajista.

RANNE SANOO KRIITIKISTÄÄN huolimatta pitävänsä moniäänistä mediaa suomalaisen demokratian elinehtona.

"Olisi hienoa, että meillä olisi puolueettomia medioita ja sen lisäksi niitä täydentäviä avoimen puoluepoliittisesti värityneitä lehtiä. Olisi hirveä tilanne, jos vain Yle pärjäisi. Sellaista ei saa päästää tapahtumaan."

Aiotko siis nostaa kaupallisen median tukea tuntuvasti, esimerkiksi pohjoismaiselle tasolle?

"Tästä en osaa vielä sanoa", Ranne sanoo.

Ranteen mukaan edellisen hallituksen päättämä määräaikainen seitsemän miljoonan euron mediatuki on "korkeintaan roponen, joka voi auttaa jotakin pientä lehteä hetken aikaa".

"Haluan, että meidän kaupallista mediaamme ei päästetä katoamaan. Sellainen olisi hirveä tilanne. Myös printtilehtien jakelun tukimuotoja pitää syksyllä alkavan jakelutuen lisäksi selvittää", Ranne sanoo.

"Printtilehtien lukijakunta näyttäisi väijäämättömästi siirtyvän nettiin, mutta nyt siirtymävaiheessa niiden olemassaoloa pitää voida tukea."

Ranne pohtii myös sitä, voitaisiinko Posti velvoittaa viisipäiväiseen lehtijakeluun niillä alueilla, joilla se ei tukienkaan avulla kannata. ●

Hufvudstadsbladetissa kone tekee taittajan työn hetkessä. Sanomalla ihmistaittaja käsittelee viittätoista eri lehteä. Taittotyön muutos tarkoittaa uusia työvälineitä, lisää kuormitusta – tai potkuja.

Marja Honkonen, teksti • Heli Saarela, kuvat

Kone taittaa sivun silmänräpäyksessä. *Hufvudstadsbladetin* sivusuunnittelija **Pia Ahlberg** näyttää, miten se käy. Hän valitsee verkkojutun, tarkistaa kieliasun ja aika-muodot sekä muokkaa otsikon printtiin sopivaksi.

Sitten on koneen vuoro. Ohjelmisto valitsee sivulle ja jutulle parhaiten sopivan taiton. Sen arvio perustuu esimerkiksi jutun mittaan sekä juttuun liitettyihin kuviin ja muihin elementteihin, kuten faktalaatikoihin. Erilaisia juttumalleja on valmiina useita kymmeniä. Sekunnissa osat löytävät paikkansa.

Ja niin printti-*Hufvudstadsbladetia* on jälleen taitettuna yksi sivu lisää. Se, mihin aiemmin meni parikymmentä minuuttia, hoituu nyt viidessä.

Hufvudstadsbladetia, *Västra Nylandia* ja *Östnylandia* on taitettu *HBL:n* toimituksessa automatiikan avulla puolitoista vuotta. Lehdillä on käytössään norjalaisen Aptoma-yhtiön ohjelmisto.

Printtitiimin päällikkö **Maria Björkqvist** arvioi, että printtilehtien sisällöistä noin 90 prosenttia taitetaan automatiikan avulla. ”Käsityö” eli esimerkiksi Indesignilla taittaminen ja automatiikan jälkien korjailu ei

siis ole loppunut kokonaan. Printtilehden tekeminen on kuitenkin paljon nopeampaa kuin ennen.

Jos koneen valitsema taitto ei miellytä sivusuunnittelijan silmää, hän voi valita toisen juttumallin.

”Joskus kuvat rajautuvat hullusti, ja silloin valitaan tietysti jokin toinen taitto. Mutta kiireessä niin on voinut käydä myös ennen automaattitaittoa”, Ahlberg kertoo.

Uuden järjestelmän myötä printtilehden tekijöitä tarvitaan vähemmän, Björkqvist sanoo.

”Se ei tietenkään ole sinänsä kiva asia, mutta pidentää paperilehden elinaikaa. Pelkkään printin kokoamiseen ei ole enää mahdollista käyttää yhtä paljon resursseja kuin aiemmin.”

Taiton automatisointi tarkoitti *Hufvudstadsbladetissa*, että kahden printtitiimin työntekijän työsuhte päättyi keväällä ja kahden työnkuva muuttui. Myös sijaisia tarvitaan aiempaa vähemmän.

Iltaisin *HBL:n* saattelee painoon enää vain yksi taittaja. Se on aika vähän, jos viime hetken uutiset panevat uusiksi jo tehdyt sivut.

”Kyllä siinä kiire tulee”, Pia Ahlberg sanoo.

SANOMALEHTIÄ TAITTAVIEN JOURNALISTIEN työssä on meneillään iso muutos, kun paperilehtien ilmestymispäivät vähenevät ja ensisijainen julkaisukanava on verkko. Printin syntyä on tehostettu mediataloissa esimerkiksi automaation avulla sekä ulkoistamalla ja keskittämällä taittotyötä.

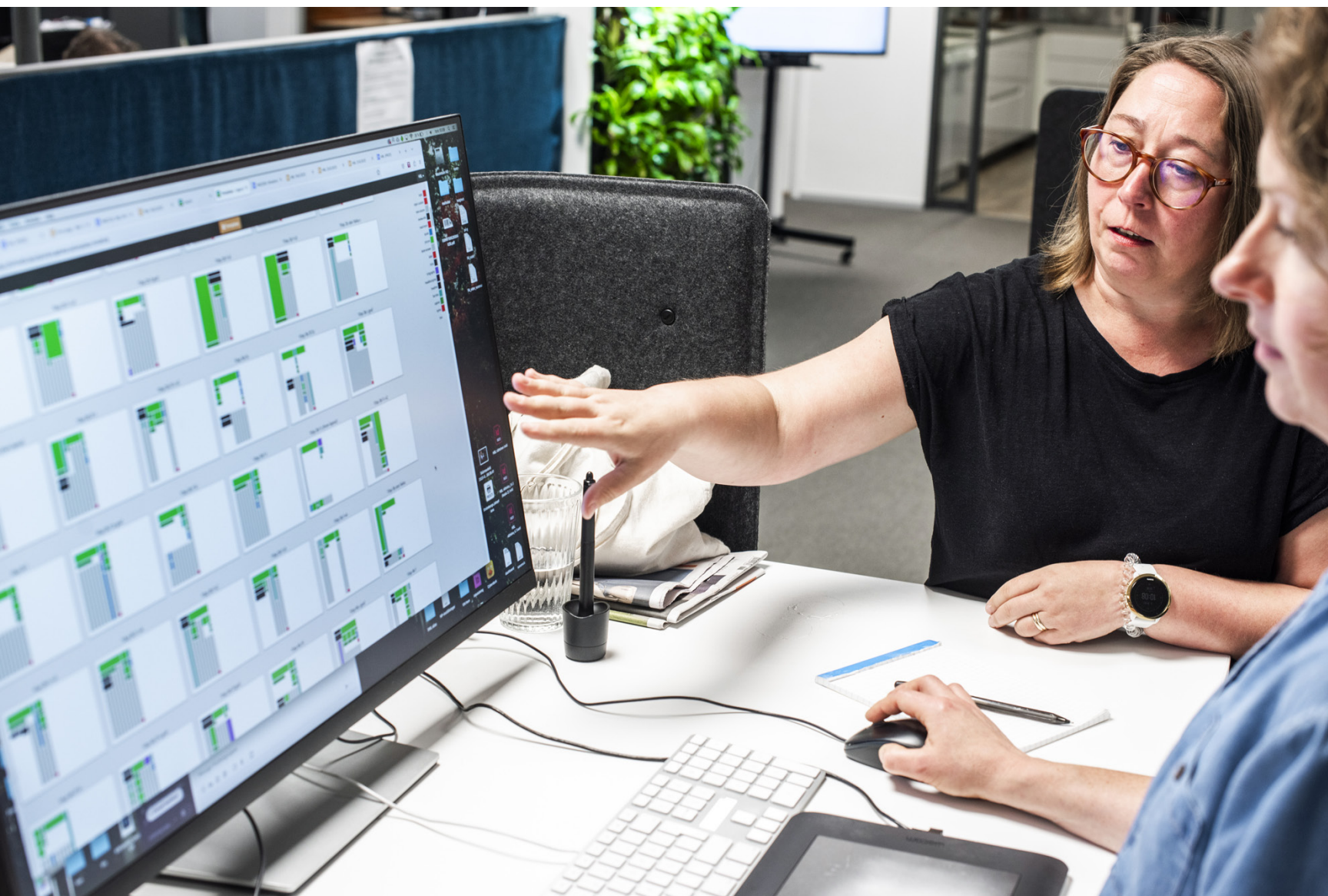
Åbo Underrättelser ulkoisti keväällä lehden taiton *Turun Sanomille*. Kahden työntekijän työsuhte päättyi.

Kaakon Viestinnän kuutta lehteä tekee nykyisin yhteinen printtitiimi. Touku-kuussa *Suomen Lehdistö* kertoi Hilla Groupin siirtyvän tämän vuoden aikana yhteiseen, monipaikkaiseen taittoon.

Myös Kaleva-konsernin paikallislehdet on jo jonkin aikaa taitettu sanomalehti *Kalevan* taittodeskissä. *Lapin Kansa* ja kaupunkilehdet *Uusi Rovaniemi* ja *Lounais-Lappi* on taitettu omissa toimituksissaan.

Nyt yhtiö aikoo automatisoida printtilehtien taiton. Käyttöön tulee sama Aptoma-järjestelmä kuin *Hufvudstadsbladetissa*. Valmistusta pitäisi tulla tämän vuoden loppuun mennessä. Keväällä käydyissä muutosneuvotteluissa *Kalevan* toimituksen taittoryhmästä irtisanottiin työn vähenemisen ja taiton automatisoinnin perusteella kolme työntekijää.

Kalevasta ei haluttu kommentoida Jour-

Maria Björkqvist (vas.) esittelee sivusuunnittelija Pia Ahlbergin tietokoneelta sivupohjia, joista taitto-ohjelma valitsee itse kullekin jutulle sopivimman. Jos koneen valitsema taitto ei sivusuunnittelijan mielestä ole paras, sen voi helposti vaihtaa.

Uudistusta tehdessä oli tärkeää, että koko toimitus ymmärtää sen tarpeellisuuden, Maria Björkqvist sanoo.

nalistille automaattitaiton tuomia muutoksia. Sanomalehti *Kalevan* väistyvä päätoimittaja **Sanna Keskinen** perusteli asiaa sillä, että uudistus on vielä kesken.

Myös työntekijöiden tunnelmat ovat *Journalistin* tietojen mukaan odottavat. Käyttöönotto on kesken ja uutta tekemisen tapaa vasta harjoitellaan.

Keskinen kertoo, että *Lapin Kansa* on tarkoitus taittaa Aptomalla lokakuun lopusta, *Kaleva* taas marraskuun lopusta lähtien.

Kaleva-konsernin ensimmäiset Aptomalla taitetut lehdet, *Rantalakeus* ja *Siika-jokilaakso*, ilmestyivät elokuussa. Lehdissä julkaistussa jutussa arvioidaan, että kun lehden taittoon on aiemmin kulunut yksi työpäivä, automaattitaiton avulla työ hoituu noin puolessatoista tunnissa.

SANOMALLA TYÖSKENTELEVÄ TAITTAJA saattaa nykyään taittaa työssään viittätoista eri julkaisua, yhden työvuoron aikana yleensä

kolmesta neljään eri lehteä. Mediayhtiö keskitti uutislehtiensä taiton toukokuussa.

Aiemmin suurimmilla lehdillä oli omat taittajansa, jotka työskentelivät lehden toimittajien kanssa samassa toimituksessa ja tunsivat tuotteen läpikotaisin. Paikallislehdet taitettiin *Aamulehdessä* ja *Satakunnan Kansassa*.

Nyt *Helsingin Sanomat*, *Ilta-Sanomat*, *Aamulehden*, *Satakunnan Kansan* sekä yksitoista paikallislehteä taittaa tiimi, jossa työskentelee kolmisenkymmentä ihmistä. Työtä tehdään Helsingissä Sanomatalossa, Tampereella *Aamulehden* tiloissa Siperiassa, Porissa *Satakunnan Kansan* toimituksessa Puuvillassa ja etänä.

Päivästä riippuen taittajan työlliställä voi olla yksi paikallislehti tai osia kolmesta päivälehdessä ja *Ilta-Sanomista*.

Uudistusta edelsivät muutosneuvottelut, joissa ei irtisanottu ketään. Kahdeksan työntekijän työehdoissa

tapautui olennaisia muutoksia.

”Suurin muutos on se, ettei taiteta pelkää omaa tuotetta”, Sanoman designkeskuksen päällikkö **Mikko Lindroos** kertoo.

Designkeskuksen taittajat saavat listoja verkossa julkaistuihin jutuista, joista taitetaan sivukokonaisuuksia. Jutut on listalla priorisoitu, ja kullakin listalla on oma tavoiteaikataulunsa. Toimittajien pitäisi tehdä jutut täysin valmiiksi, ja niiden pitäisi saapua taittajille editoituna ja oikeassa mitassa, tarkalleen sovittuun aikaan.

”Pyrkimys on, että toimituksista tulisi lista valmiita juttuja tietty määrä ja tietyn kokoisina, ja lehden sivut saadaan hienosti täyteen”, Lindroos kuvailee.

Uudistus ei ole sujunut ongelmitta. Sanomain toimitusosasto teki kesällä aiheesta kyselyn, jonka tulokset olivat huolestuttavia. Kysely oli suunnattu erityisesti designkeskuksen työntekijöille sekä *Helsingin Sanomissa* ja *Ilta-Sanomissa* printin parissa työskenteleville.

”Iso osa vastaajista koki, että työn kuormittavuus on kasvanut ja työtehtävät ovat muuttuneet epäselvemmiksi”, Sanomain toimitusosaston puheenjohtaja, *Helsingin Sanomien* toimittaja **Juuso Määttä**nen kertoo.

Taittajien kuormitusta on lisännyt esimerkiksi se, että taittoa ohjeistetaan listojen ja pikaviestien avulla. Työntekijät kokivat myös, että muutos on tehty liian tiukalla aikataululla ja perehdytys on jäänyt ohueksi.

Sanomain toimitusosasto on käynyt asiasta keskustelua toimitusten johdon kanssa. Määttäsen mukaan työnantaja on vakuuttanut, että asia on otettu vakavasti ja sille tehdään jotain.

”Ymmärrän uudistuksen lähtökohdat hyvin, mutta toivon, että niitä toteutettaessa muistetaan myös pitää huolta ihmisten työhyvinvoinnista. Kyselyssä kävi selvästi ilmi, että se on hyvin suurella osalla kärsinyt”, Määttäsen sanoo.

Mikko Lindroos myöntää, että esimerkiksi juttujen ja taiton ohjeistuksissa on yhä kehitettävää. Eri toimituksissa on erilaisia työtapoja, eivätkä kaikki lehdet ole kaikille taittajille vielä samalla tavalla tuttuja.

Kirjoittavien ja kuvaavien journalistien työhön vaikuttaa se, että juttuformaattit ja aikataulut ovat aiempaa tarkempia. Sivut suunnittelevien printtitiimien työtä muuttaa se, ettei taittajaa voikaan enää ohjeistaa hihasta vetämällä, vaan Slack-viestillä.

Designkeskus aloitti toimintansa juuri kesälomien alla, mikä aiheutti omat vaikeutensa.

”Nyt syksyllä tähän tuli tavallaan uusi startti. Mietimme esimerkiksi, mitkä ohjeistuksista ovat tarkoituksenmukaisia, ja kehitämme prosessin sujuvuutta”, Lindroos sanoo.

Iltaisin sivusuunnittelijoita on HBL:n toimituksessa vuorossa enää vain yksi. Jos uutiset panevat suunnitelmat uusiksi, taittajalle tulee Pia Ahlbergin mukaan kiire.

En näe, että tulee se päivä, että automaatiikka hoitaa aukeamat, joilla voitetaan palkintoja.

Mikko Lindroos, Sanoman designkeskuksen päällikkö

MENEE VIELÄ AIKAA ENNEN kuin kone tekee printtilehden taiton alusta loppuun, eikä taittajia enää tarvita.

HBL:n printtitiimin päällikkö Maria Björkqvist uskoo, että tekoäly voi ennen pitkää taittaa yksinkertaisimmat sivut täysin itsenäisesti ja esimerkiksi hoitaa oikoluvun. HBL:n nykyiseen järjestelmään tällaisia ominaisuuksia ei kuitenkaan vielä suunnitella.

Automatisoituun taittoon siirtyminen ei ollut mikään kevyt projekti, Björkqvist huomauttaa. Tärkeintä oli vakuuttaa toimitus siitä, että uudistus on järkevä.

”Aluksi taittaminen oli työlästä, ja ihmiset päivittelivät hoitavansa saman työn nopeammin Indesignissa. Mutta vähitellen se puhe väheni”, Björkqvist kertoo.

Björkqvist myöntää, että automatisoitu

taitto vie taittajien mahdollisuuksia käyttää työssään luovuutta. Hän uskoo kuitenkin, että kun uutta järjestelmää opitaan käyttämään hyvin, myös sillä voidaan toteuttaa luovia ja näyttäviä taittoja.

Sanoman designkeskuksen päällikkö Mikko Lindroos arvelee automatisoinnin ja tekoälytalon yleistymisen riippuvan paljon myös ohjelmistotaloista: onko niillä ylipäättään halua ja taloudellista järkeä kehittää printtilehtien taittoon soveltuvia ohjelmia.

”Että toteavatko ne kolmannen kehitysversion jälkeen, että tämä on parasta, mitä me tarjoamme”, Lindroos sanoo.

Lindroos ajattelee, että taittajia ja toimittussuhteerejä tarvitaan niin kauan, kun lehtiä julkaistaan paperisina tai sähköisinä näköislehtinä. Heitä tarvitaan tietysti myös suunnittelemaan ja toteuttamaan näyttäviä digijuttuja.

”Entistä enemmän siinäkin työssä siis painottuvat verkko ja editointi ja entistä vähemmän se, että kädessä on tulostettu lehden sivukartta, johon piirrellään laatikoita”, Lindroos sanoo.

”En näe, että tulee se päivä, että automaatiikka hoitaa aukeamat, joilla voitetaan palkintoja.”

Sivusuunnittelija Pia Ahlberg kertoo, että on kaivannut vanhan taittotavan vapautta esimerkiksi HBL:n sunnuntaisivuja tehdessään.

”Uutissivujen tekemisessä uusi järjestelmä on kuitenkin ylivoimainen.” ●

KUVA: MAIJU POHJANHEIMO

"En voi vain opettaa itseäni toimimaan kuin ihminen, jolla ei ole adhd:tä. Tarvitsen työelämää, jossa voin itse säädellä kuormituksen määrää", Jaana Haapaluoma-Höglund sanoo.

Ihmiset, joilla on adhd, voivat loistaa media-alalla, kunhan oikeat työtavat löytyvät. Diagnoosin aikuisiällä saaneet kertovat kokemuksistaan. ➔

Eva Kottonen, teksti • Maiju Pohjanheimo ja Mikko Nikkinen, kuvat

Minna Rossi, 46, valokuvaaja

KUVA: MIKKO NIKKINEN

"Kun sain tietää, mistä piirteeni johtuvat, minusta tuli armollisempi itselleni. Aiemmin kysyin jatkuvasti itseltäni, miksi en opi ja miksi pitää toistaa kaikki moneen kertaan", Minna Rossi sanoo.

"Sain adhd-diagnoosini 45-vuotiaana. Aloin olla huolissani terveydestäni, ja ihmettelin, mikä minulla on, kun saatoin viikon työskentelyn jälkeen maata kolme päivää sohvalla kykenemättä mihinkään.

Tutkimuksissa ei löytynyt fyysistä vikaa, mutta taustalta paljastui adhd.

Ensimmäiseltä koulutukseltani olen tradenomi. Kokeilin markkinointialalla kahdeksasta neljään -rytmiä. Se ei ollut minun juttuni. Ajauduin oravanpyörään, jossa stressasin jatkuvasti.

Adhd-ihmiset puhuvat usein siitä, miten energiaa ja jaksamista on päivässä käytettävissä rajallinen määrä. 37,5 tunnin työviikko vaati paljon energiaa, eikä sitä jäänyt enää käytettäväksi vapaa-ajalle tai parisuhteeseen. Työn ei kuitenkaan kuulu olla koko elämä.

Ensin huomasin väsyväni helposti ja myöhemmin tulivat fyysiset oireet. Selkä meni huonoon kuntoon ja kärsin migreenistä. Kehoni ilmoitti, että en vain jaksaa. Sellainen työrytmi ei ollut minulle luontainen.

" Ihmettelin, mikä minulla on, kun saatoin viikon työskentelyn jälkeen maata kolme päivää sohvalla kykenemättä mihinkään.

Minna Rossi, valokuvaaja

Heräämiset ovat erityisen hankalia, enkä aina hahmota ajankulua. Ajatus siitä, että pitäisi olla aamukahdeksalta jossakin, aiheutti henkistä ja fyysistä ahdistusta.

Opiskelin valokuvaajaksi ja aloitin yrittäjänä 2010. Oli ihanaa, kun studioni oli auki vain sovitusti, eikä tarvinnut stressata, että joku olisi aikaisin oven takana odottamassa.

Yrittäjämäisesti toimiminen on minulle miellyttävä tapa työskennellä. Se mahdollistaa työkuorman säätelyn ja aikataulujen muokkaamisen itselleni sopiviksi.

Korona-aikana yrityskeikat katosivat. Se pakotti minut muokkaamaan yritykseni toimenkuvaa. Aloin pohtia lehtikuvaajaksi siirtymistä, jotta saisin sopivasti haastetta ja kaipaamani työyhteisön.

Samoihin aikoihin muutin Helsingistä Lappeenrantaan alempien asuinkustannusten houkuttamana. Sain sinnikkään yrittämisen ansiosta töitä *Etelä-Saimaasta*. Nyt työskentelen osa-aikaisena lehtikuvaajana, mikä sopii minulle erinomaisesti.

Saatuani diagnoosin ymmärsin, miksi olin järjestellyt elämäni tietyllä tavalla. Toivon, että adhd-diagnoosista puhuminen ei olisi työpaikoilla ongelma.

Jokainen tekee itse päätöksen, kertoooko

siitä vai ei. Itse olen kertonut diagnoosistani lähimmälle esihenkilölleni, sillä hän vastaa tehtävien jaosta.

Olen saanut ymmärrystä ja voin töissä sanoa, jos keskittymiskyky on vähissä. En aina edes herätessäni tiedä, millainen on päivän energiasaldo.

Turhaudun, jos töissä on hiljaisempaa. Motivoituneena opin nopeasti, mutta minun on hankala painaa mieleen asioita, joiden hyödyistä ei ole varmuutta. Kirjoitan aina ohjeet muistiin ja joudun valmistelemaan ja varmistelemaan.

Kuvattavien kiittävä palaute kannattelee. Ovat sanoneet, että oli ihana kuvaaja ja hyvä meininki.”

Jaana Haapaluoma-Höglund, 35, freelancetoimittaja

”Huomasin jo yli kymmenen vuotta sitten, että työskentely alkoi olla vaikeaa. Isoin ongelma vaikuttivat olevan 'aamuaivoni'. Minun oli aamulla ryhdyttävä töihin heti noustuani ja suljettava netti, puhelimen hälytykset ja somesovellukset, etten harhautuisi sivupoluille.

Jos keskittymiseni pääsi herpaantumaan, päivän suunnitellut työt saattoivat jäädä tekemättä. Hyvää flow'ta oli puolestaan vaikea katkaista.

Usein heräsin kirjoittamaan jopa aamuneljältä, jotta aivoissani olisi varmasti riittävästi kapasiteettia jäljellä. Saatoin tehdä tekstistä kymmenen tai viisitoista eri versiota, sillä minun oli vaikea päättää, mitä kirjoittaisin. Tyypillisesti jumitin myös tiedonhakuun, kun olisi jo pitänyt siirtää tekstin suunnitteluun, ja juttujeni laatu kärsi.

Aloin kompensoida aivotointani vajetta ylihuolellisuudella, mikä puolestaan vei hirveästi energiaa. Juttuni saivat kiitosta, mutta työtapani oli joustamattomuudessaan todella kuormittava.

Ensimmäisen kerran luin lehtijutun adhd:sta neljä vuotta sitten ja ajattelin, että tämä selittää koko elämäni. Diagnoosin sain viime vuonna.

Aamuneljältä kirjoittaminen loppui heti, kun sain sopivan lääkityksen. Se ei korjaa kaikkea, mutta auttaa merkittävästi. Saamassani palautteesta alkoi toistua kommentti 'olipa selkeä kokonaisuus'.

Nyt voin tehdä töitä kahdeksasta neljään,

sillä asioiden suunnittelu ja toteuttaminen vie murto-osan energiaa aiempaan verrattuna. Tärkeintä on silti, että voin ihmisenä paljon paremmin, enkä ole enää kroonisessa ylivilittuneisyyssyttilassa.

Uutistoimittajana työskennellessäni jokainen päivä oli ilokseni erilainen, enkä ehtinyt tiukkojen aikataulujen vuoksi märehtimään liikaa omia kirjoituksiani. Työkaverien seura piti minut vireänä ja auttoi toimimaan.

Monet adhd-ihmiset ovatkin rauhallisimmillaan tiukassa paikassa, ja silloin minäkin keskityn täydellisesti. Loistan paineen alla, mutta tarvitsen vastapainoksi riittävästi palautumisaikaa. Olen vasta nyt ymmärtänyt, että sitä voi myös pyytää itse lisää.

Olen työskennellyt freelancerina yli kymmenen vuotta. Yrittäjäksi siirtymiseen vaikuttivat eniten kotikaupunkini Oulun hyvät työmahdollisuudet, mutta kyllä aikataulutuksen vapaus merkitsi myös paljon.

Aion kertoa diagnoosistani toimeksiantajilleni ennen tämän jutun ilmestymistä. Haastattelun antaminen jännitti, sillä koko urani ajan olen keskittynyt peittelemään piirteitäni. Tietysti mietin, vaikuttaako tämä työmahdollisuuksiini.

Ammatilliseen itsetuntoon työnteon hankaluuteni eivät ole vaikuttaneet, mutta alisuoriuduin pitkään ja elämäntilintani oli sählystä, vaikkei se näkynytkaan ulospäin. Diagnoosin ja lääkityksen myötä freelancetyö toimii niin kuin olisin aina halunnut sen toimivan.”

KUVA: MAIJU POHJANHEIMO

Jaana Haapaluoma-Höglundin työarki ja elämäntilintä helpottivat adhd-lääkityksen avulla.

En satiriker gör entré - Alfred Backas Oravaisdialekt når över språkgränser

Hanna Nordenswan, text ● Christoffer Björklund, foto

”Jag har haft duster med Sannfinländarna och drivit med dem sedan första jytken. Och lite med SFP.”

Ståuppkomikern **Alfred Backa** har skämtat med makten länge, men under det gångna året ändrades något. Det började med att han blev ombedd att ställa upp i riksdagsvalet men kom fram till att han inte ville offra sin roll som komiker.

”Jag tänkte att jag gör någonting annat för politiken istället, jag driver med alla partier.”

Backa gjorde satiriska valsloganer åt de olika partierna där alla fick sig en känga. Men i och med regeringsbildningen förändrades riktningen ytterligare.

”Jag insåg att shit, man måste börja säga något på riktigt nu. Nu är det ju verkliga problem, inte bara att driva lite med alla. Det finns liksom en ondska här som måste rättas till.”

Resultaten blev virala. Backa började göra videor där han klippte in sin egen röst på animerade klipp av *Bamse*, *Alfons Åberg* och *Sagan om ringen*. **Jussi Halla-aho** i formen av en gurglande Gollum attackerar SFP-hobbitarna och *Emil i Lönneberga* får förkroppsliga **Wille Rydman**. Innehållet är bitskt, formen mjuk. Backas röst är ofta gäll och pratar Oravaisdialekt. Därför är det speciellt att hans innehåll nu slagit igenom också på finska. Efter att en *Helsingin Sanomat*-podcast tipsade om Backa har massor av finskspråkiga hittat hans material.

”I podden skrattade de, Alfred Backa låter ju verkligen som en död bonde från sent 1800-tal. Sen tänkte jag att om det kommer in folk via det här förstår de kanske lite grann, men något måste jag ju göra på finska. Då gjorde jag en finskspråkig Wille

”Jag vet inte om jag har den, men jag tror humorister har makten att förstöra något innan det blir för farligt.”

Alfred Backa, komiker

Rydman-video och den fick stort genomslag. Sen dess har jag börjat lägga till finsk textning.”

MÄNGDEN FINSPRÅKIGA som nu höjer på titarsiffrorna på Backas sociala medier har lett till att han numera publicerar videor

nästan dagligen. Han känner sig nyförälskad i sin finskspråkiga publik.

”Jag hade aldrig tänkt att nån skulle tycka om mig på finska. När det blev så tänkte jag att nu måste jag ju lära mig det här språket. Det brukade bli så när jag hörde finska att jag bara stängde av. Efter att inte ha kunnat läsa ett skattebrev på finska, så har jag nu läst flera böcker på finska och märkt att jag kan ju nog det här när jag riktigt försöker. Att man känner sig välkommen, det är väl viktigt.”

Till finländsk satir ger Backa däremot just nu inte många rosor och inga alls till finlandssvensk satir. Satirens roll i samhället ser han däremot som viktigt.

”Det finns en makt i att ta udden av saker, att förlöjliga sådana som tycker att de får vara hotfulla, då är det ju allra bäst att driva med det.”

Ibland kan ett komiskt perspektiv tydligare påvisa samhällsproblem jämfört med ett rent journalistiskt alster.

”Jag vet inte om jag har den, men jag tror humorister har makten att ta och förstöra något innan det blir för farligt.”

MED SATIRIKERHATTEN på vågar man också säga sådant man inte nödvändigtvis skulle våga annars. Samtidigt har många samhällskommentatorer varnat om att dagens debattklimat är farligt och att hot och hat är en vanlig påföljd för den som ger sig in i diskussionen.

”Jag har inte fått direkta hot – då skulle jag vara överlycklig, om jag är ärlig. För då kan man få sympatier. Och jag är liksom inte rädd för en ungdom på Tiktok, jag kan inte ta 13-åringar på allvar,” säger Backa och fnissar.

Hans analys om varför kollegor i satirtecknarskrået får ta emot mordhot med-

Backas satirvideor på Oravaisdialekt är inte så oskyldiga som den lättsamma stilen kan antyda. "Jag ser det som en maktfaktor, jag kan säga saker rakt ut istället för att gå omkring."

an han mest får tummar och hjärtan handlar om hans användning av nostalgiskt och barnsligt tecknat material.

"Jag har en mjukig röst när jag framför saker som nästan driver med sig själv. Jag har förstås andra privilegier också som gör att jag inte blir hatad så snabbt."

Bland de få hatkommentarer Backa fått finns dessutom ofta en slags uppskattning av hans humor.

"Det var någon som kommenterade 'Halla-aho for president' under en video men skrev också 'tää oli hauska' ['den var kul']. Det tycker jag om, att man kan mötas i det mänskliga kring humor."

FINLÄNSK MEDIA har länge kämpat med så kallad dubbelkommunikation, något i synnerhet sannfinländska politiker kan syssla med. De säger en sak, men mellan raderna (eller på slipsarna) kan man utläsa något

annat. För en journalist – och för en del politiker – blir tolkandet en gråzon, men för en satiriker är det utmärkt material.

"Sannfinländarna kan till exempel påstå att de är hur antirasistiska som helst men deras väljare vill ju ändå se... lite grann av rasism alltså. Och det får jag säga som komiker, påstår nån att det inte är sant kan jag säga att det var ett skämt. Politiker borde aldrig säga att något var ett skämt. En komiker får skämta och ett skämt med lite sunt förnuft bakom, det är ju det som är satir."

Alfred Backas tips till journalister just nu är också att tänja lite på gränserna.

"Jag vet inte om det här tipset är så bra men: vad är det värsta som kan hända om man frångår lite från det vanliga? Att testa, inte vara satiriker men kanske säga 'Riikka Purra sa så här och det är ju förstås bulls-hit'", föreslår Backa och skrattar så han kiknar. ●

Alfred Backa

- Ålder: 35.
- Bor: I Vasa.
- Jobbar som: Ståuppkomiker. Har studerat radioproduktion vid Luleå tekniska universitet i Piteå.
- På fritiden: Det ser man ju på sociala medier. Och gymmar. Och så barnen.
- Familj: En femåring, en tvååring och en sambo.
- Aktuell med: En pjäs till Svenska teatern, premiär 17.11. *Miksi svenska?* heter den och spelas av **Mikael Andersson**.

Erica Vasama trivs där det händer

Lina Laurent, text ● Frida Lönnroos, foto

Kommunikationsexperten **Erica Vasama** tar emot på Östra Nylands räddningsverk i Borgå. I nedre våningen står räddningsfordon på rad, i övre våningen finns kontor och sociala utrymmen. Sedan årsskiftet jobbar Vasama för Östra Nylands välfärdsområde med räddningsverket som sitt ansvarsområde. Före det jobbade hon med så gott som samma uppgifter men för Borgå stad.

På sitt arbetsbord har Vasama två arbetsdatorer. Hon har också två e-postkonton och, kopplade till dessa, diverse olika kommunikationskanaler. Den ena datorn sköter hon räddningsverkets ärenden med, den andra använder hon för allt som har med välfärdsområdet att göra – simultant och parallellt.

”Man ska hela tiden vara vaken.”

Det har gått åtta månader sedan de nya välfärdsområdena grundades i samband med social- och hälsovårdsreformen. Erica Vasama jämför det med en stor företagsfusion.

”Som när sju mindre eller medelstora företag med olika system, personal, arbetskultur och tjänster går samman och ska samordnas. Allt förändrades inte magiskt den första januari 2023.”

Social- och hälsovårdsreformen väckte och väcker fortfarande många frågor både bland invånare och anställda. För kommunikatörerna i Östra Nylands välfärdsområde har fokus den första tiden varit på att kommunicera grundläggande information.

”Att svara på frågan vem vårdar mig och var? Kärnbudskapet om våra tjänster har varit viktigast – vad förändras och vad förändras inte. För sanningen är den att majoriteten av tjänsterna inte förändrades.”

För kommunikationsteamet handlade början om väldigt konkreta frågor som att få en fungerande webbplats, ett fungerande intranät och att få olika tekniska system att kommunicera med varandra.

”Det har varit växtvärk och i början var det svårare att nå fram till personalen innan vi fick funge-

rande gemensamma kanaler. Det var tufft men nu känns det rätt bra. Vårt kommunikationsteam har vuxit och vi utvecklar tjänsterna.”

ÄVEN OM social- och hälsovårdsreformen inneburit en enorm förändring tar den inte upp så mycket av Vasamas arbetstid. Hon jobbar främst med Räddningsverkets kommunikation och älskar det hon gör.

”Min journalistbakgrund påverkade att jag i tiden sökte mig till jobbet som kommunikatör med ansvar för räddningsverket och social- och hälsovårdsfrågor. Det är sektorer som folk behöver när de har nöd eller inte mår bra.”

Erica Vasama känner sig hemma när läget är akut. Hon har inte jourplikt men är oftast ändå tillgänglig ifall det händer något stort. Jobbet känns mest spännande då arbetet har en omedelbar betydelse för allmänheten.

”När det brann i Gamla stan i Borgå (augusti 2022) så var jag i nattlinne när larmet gick men på jobb 20 minuter senare. Jag tror att min public service-bakgrund från Yle spelar in, människor har rätt att

veta vad som pågår.”

Det vardagliga arbetet är ändå oftast mindre dramatiskt. Erica Vasama jobbar som bäst med välfärdsområdets plan för kriskommunikation och deltar bland annat i att utveckla klarspråk på webben. På räddningsverket skriver och arbetar hon pressmeddelanden och jobbar med idéer för hur och vad räddningsverket ska kommunicera.

”Målet är att vi inom kommunikationen är bakgrundsfigurer som stödjer och lär alla våra anställda att kommunicera bättre.”

Erica Vasama gör också inlägg på sociala medier. Både där och i all annan kommunikation utåt går budskapet både på svenska och finska.

”Jag har turen att jag är så gott som tvåspråkig och det är en enorm fördel i jobbet. Välfärdsområdet tycker tvåspråkigheten är viktig och en av våra styrkor.”

Erica Vasama konstaterar att det som räddningsverket kommunicerar har en stark genomslagskraft.

”Det är roligt och viktigt att det finns ett intresse och det är något vi måste vara medvetna om, att folk lyssnar på oss.” ●

Kommunikationsexperten Erica Vasama vill uttryckligen jobba som kommunikatör med ansvar för räddningsverket och social- och hälsovårdsfrågor. ”Det är sektorer som folk behöver när de har nöd eller inte mår bra.”

Erica Vasama

- **Utbildning:** Pol.kand. (journalistik) vid Social- och kommunalhögskolan och pol. mag. (kommunikation) vid Helsingfors universitet.
- **Jobb:** Kommunikationsexpert vid Östra Nylands välfärdsområde med ansvar för Östra Nylands räddningsverks kommunikation.
- **Tidigare:** Journalist vid bland annat Yle Östnyland. Sadlade om 2017 för ett fast jobb. ”Jag har ett journalisthjärta men det blåste i branschen och med tre barn och ett bostadslån behövde jag någonting annat.”
- **Jobbkläder:** Bär räddningsverkets blåa uniform på jobbet.

Visa ansiktet, pälsfarmare!

”Förbundet rekommenderade mig att låta dem sköta informationsförmedlingen.”

Så sade pälsfarmaren från Kaustby som jag hade hoppats få i tidningen med namn och bild.

Branschens storkris behövde ett ansikte, en människa som är beroende av inkomsterna från skinnförsäljningen men som nu slitit i årtal utan att få något för det.

Och som denna sommar – inför Kinas efterlängttade öppning efter covid-19 – hade fått ännu en sten på bördan.

Fågelinfluensa har härjat i världen i 20 år och tagit sig in på pälsfarmer också förr. Men aldrig i den omfattning den gjorde i juli och augusti i Mellersta Österbotten. Kaustby har 33 pälsfarmer, varannan är drabbad av H5N1-viruset. Klart ”alla” medier ville ut och spegla oron.

Inte för att farmarna försett kommunen med stora skattemedel på länge. Men det produceras mink- och rävmat vilket gynnar spannmålsbönder och entreprenörer. Det är inte som förr, då ”alla” tog tjänstledigt för att delta i pälsandet. Men näringen sysselsätter än.

Det här har riksmidia kanske inte riktigt berättat om. Tråkigaste exemplet var ett nedslag i just Kaustby med ingångsbild på en grävmaskin som river skugghus och ord som ”Tillträde förbjudet” och ”Kameraövervakning”.

En pälsfarmare kom till tals men anonymt och utan bild.

Vår artikel kunde ha blivit likadan. Men till slut fick jag åka hem till en pälsfarmare i svenska Österbotten, träffa hans kelsjuka katt och prata med hans son. Jag fick se

minkarna på håll och veta hur han minimerar smittrisen.

Läsarna mötte en människa som tror på livet efter kriserna. Ett liv där man kan satsa på att påsdjuren får ett drägligare liv. För trots domedagsrubriker har alla inte gett upp. Men är detta känt?

Om branschen raderas drabbar det verkliga människor. Men det här har inte riktigt kommit fram.

Förbundet Fifur har delvis sig självt att skylla. Från fältet hänvisades det ständigt uppåt, till forsknings- och kommunikationsdirektören. Han jag träffade är förbundets ordförande, men vad jag vet har inte riksmidier varit ute hos honom. Varför inte? De har väl inget emot att bredda bilden av en döende bransch.

Fifur säger att tyska journalister jagade farmare var dag när det var som värst och man behövde styra informationsflödet. Enligt Fifur var det fritt för medlemmar att prata med medier men ingen ville ju det av risk för den hatretorik de riskerar utstå.

Min erfarenhet är att vi journalister bör piska oss till att följa tre grundregler:

- 1) Ring alltid ett extra samtal, det kan ge dig den vinkel du behöver.
- 2) Journalistik är som maraton, det tar tid att bygga upp förtroende hos folk.
- 3) Ha ett öppet sinne där egna värderingar inte färgar ditt nyhetsarbete.

Marcus Lillkvist ● Skribenten är nyanställd på Yle, kolumnen gäller en artikel i Vasabladet.

FÖRE DEADLINE

Kalle Grönroos tar över Studentbladet – tidningen tvingas spara

Kalle Grönroos tillträdde i slutet av augusti som ny chefredaktör för *Studentbladet*, jobbet är en visstidsanställning som löper till maj 2024. *Studentbladet* publicerar innehåll främst på sajten *stbl.fi*, de senaste åren har även ett till två nummer utkommit på papper.

”Jag vill att *Studentbladet* ska bevaka det finlandssvenska studielivet. Men jag vill också belysa studievärlden över språkgränsen i Finland och i våra grannländer”, säger Kalle Grönroos.

En del av innehållet kommer att ha betoning på politik.

”Vi lever i politiskt intressanta tider, så jag vill skriva om hur den nya regeringens politik berör studerande”, säger Grönroos.

Kalle Grönroos studerar journalistik på Svenska social- och kommunalhögskolan. År 2022 var han ordförande för Svenska studerandes intresseförening, SSI, som ger ut *Studentbladet*.

Tidigare år har också en redaktör jobbat på redaktionen vid sidan av chefredaktören, men på grund av

tidningens ansträngda ekonomi valde SSI nu att inte anställa en redaktör.

”Vi testar med att anställa en chefredaktör och så har vi frilansar som bidrar med artiklar. Om det framöver visar sig att det absolut behövs en redaktör så kan vi tänka oss att fundera om. Men då måste de ekonomiska resurserna finnas där”, säger **Selja Taipale**, styrelseordförande för SSI.

BESKED OM EN DEL bidrag från stiftelser klarnar senare i höst.

En central inkomstkälla för *Studentbladet* är de medlemsavgifter till SSI som flyter in via svenskspråkiga studerande vid Helsingfors universitet, Aalto universitetet och yrkeshögskolan Arcada.

”Antalet betalande medlemmar i Arcadas studentkår har sjunkit i många år”, säger Selja Taipale.

En anledning till att medlemsantalet sjunkit är att det inte längre är obligatoriskt för yrkeshögskolestuderande att höra till studentkåren.

Den nya chefredaktören tar det med ro att börja

KUVA: HELI SAARELA

I sin första ledare på *stbl.fi* slår Kalle Grönroos ett slag för att studerande ska aktivera sig politiskt.

jobbet utan en kollega på redaktionen.

”Det är klart att det skulle vara trevligt att ha ett arbetspar, men jag har förberett mig på att jobba ensam”, säger Kalle Grönroos.

Marcus Floman

FOKUS

Fuksitapahtumat luovat yhteisöllisyyttä, sanoo tuore journalistiikan opiskelija **Heli Kyläinpää**

Manu Haapalainen, teksti ● Timo Marttila, kuva

Opiskelujen alku on ollut täynnä luentoja, intoa uudesta ja hauskoja opiskelijatapahtumia. Näin kertoo journalistiikan opinnot Tampereen yliopistossa tänä syksynä aloittanut **Heli Kyläinpää**, 25. Hän ehti opiskella jo toisen ammatin ennen kuin löysi journalismin.

”Opiskelin muutama vuosi sitten kosmetologiksi, ja teinkin niitä töitä jonkin aikaa. Huomasin, ettei se ollutkaan minun juttuni. Menin aikuislukioon täällä Tampereella. Siellä tajusin, että olen aina ollut kiinnostunut maailman asioista ja tykännyt kirjoittaa.”

Opintojen alku on vahvistanut Kyläinpään tyytyväisyyttä uudesta suunnasta.

”Fiilis uuden opiskelemisesta on tällä hetkellä tosi hyvä.”

Kyläinpään mukaan sekä oman ainejärjestö Vostok ry:n tapahtumia että yleisiä opiskelijarientoja on Tampereella tarjolla niin paljon, että niillä täyttäisi halutessaan kalenterin melkein kokonaan.

”Tapahtumissa tulee luonnostaan bondanneeksi muiden uusien opiskelijoiden kanssa”, Kyläinpää sanoo. ●

*Heli Kyläinpään fuksisuunnistuksen huippukohtiin kuului pomppulinna-
kastellun linnan läpi piti suoriutua kädet sidottuina. ”Ilman tapahtumia
tutustuminen voisi olla hitaampaa ja jopa hankalampaa.”*

Ville Eloranta ● Kirjoittaja on Helsingin Sanomien kielenhuollosta vastaava toimittaja.

Twitterin äkkikuolema sai aikaan termipaniikin – aivan turhaan

Miljardööri **Elon Muskin** omistuksessa arvaamattomaksi muuttuneen Twitterin brändi sai kesällä äkillisen kuoliniskun, kun Musk ilmoitti nimen ja lintulogon poistuvan. Uudeksi nimeksi tuli kuin silmänräpäyksessä X. Samalla monessa toimituksessa alettiin pohtia, miten käy sanoille *twiitata* ja *twiitti* (tai *viitata* ja *viitti*).

Tuntui selvältä, että nämä sanat siirtyisivät historiaan. Mutta mitä tilalle? Tyksimyksen tekee mieli vastata: mitä jos kysymys onkin mieletön?

Twitter oli kaupallisena viestintäkanavana runsaan vuosikymmenen erityisasemassa, josta on yhä merkkejä kohtaloltaan epävarman X:n kaudella. Liki kaikilla merkittävillä yhteisöillä ja ihmisillä oli oma Twitter-tilinsä. Moni suomalainenkin instituutio, kuten valtakunnansovittelija, teki suuret ulostulonsa myös tai vain Twitterissä.

Etenkin viime vuosikymmenen alkupuolella useat journalistit sykkivät palvelussa sellaisella vimmalla,

että toimitustyöt tahtoivat välillä unohtua. Se ei ole ihme, koska Twitter tuntui oivalliselta henkilöbrändin rakennuspaikalta.

Osana tätä kaikkea uudistui kieli. Englannin *tweet*-sana säteili nopeasti myös suomen kieleen, ja Kieli-toimisto otti uudet luomukset sanakirjaansa lähes ennennäkemättömällä vauhdilla. Voi miettiä, kuinka monella muulla nettiyhtiöllä – tai yhtiöllä ylipäänsä – on sanakirjassa oma verbinsä, jos Google jätetään pois laskuista.

Kun Muskilta itseltään kysyttiin, millä nimellä *twiitit* nyt tunnetaan, hänen vastauksensa oli vähemmän yllättäen x. Suomen kieleen on ehdotettu esimerkiksi *äksäys*-tyyppisiä sanoja tai *äksyilyn* kaltaisia leikkisiä versioita. Niille voi hyvin olla paikkansa samoissa rennoissa tilanteissa, joissa puhutaan vaikka *Instasta* tai *Naamakirjasta*.

Asiatyylissä ei liene ylivoimaista käyttää sellaisia ilmaisuja kuin X-viesti ja kirjoittaa X:ssä.

TUTKITTUA

Jatkuva mittaaminen helpottaa, huolettaa ja ärsyttää toimittajia

Yleisömittauksen ja data-analyysin menetelmät on otettu suomalaisissa uutistoimituksissa vauhdilla käyttöön. Emotionaalinen sopeutuminen uusiin mittaustapoihin on kuitenkin yhä kesken.

Tämä käy ilmi tutkimuksesta, jonka tamperelaiset viestinnän tutkijat julkaisivat kesällä *Nordicom Review* -lehdessä. Tutkimuksessa selvitettiin, millaista tunnettyötä yleisömittauksen yleistäminen toimittajilta vaatii.

Tutkimusaineisto koostuu yhdeksän suomalaisen uutispäällikön tai digipuolen asiantuntijan haastattelusta. Haastattelut edustavat eri tiedotusvälineitä. Lisäksi *Helsingin Sanomien* toimitukselle lähetettiin verkkokysely, johon vastasi 39 työntekijää.

Tutkimuksen perusteella jatkuva yleisömittaus ruokkii monenlaisia tunteita.

Ensinnäkin mittausmenetelmien vakiintuminen herättää helpotuksen tunnetta. Kun netti aikoinaan mullisti journalismin, yleisö karkasi. Tämä aiheutti toimittajissa epävarmuutta ja

ahdistusta. Mittaamisen ja data-analyysin avulla lukijakunnasta on tullut jälleen hallittavan tuntuinen. Se lievittää journalistien ahdistusta.

RIVITOIMITTAJILLE KESKEISIÄ TUNTEITA ovat stressi, huoli ja ärtymys. Toimittajien on pitänyt omaksua väkisin liiketoiminnan logiikka osaksi päivittäistä työtään. Jatkuvan mittauksen normi on saneltu ylhäältä käsin. Monia toimittajia vaivaakin tunne autonomian puutteesta ja ärsyttää johtohenkilöiden kapeakatseinen kiinnostus numeroita kohtaan.

Johtavassa asemassa olevien journalistien tunnettyö keskittyy etenkin siihen, miten herättää työyhteisössä innostusta ja uteliaisuutta yleisömittauksen ja data-analyysin mahdollisuuksia kohtaan.

Tutkijoiden mukaan ristiriitaiset tunteet ovat osa kollektiivista prosessia, jossa pyritään sol-

mimaan rauha uuden teknologian kanssa. Kestävää rauhaa ei kuitenkaan ole näköpiirissä, sillä johtoporras on omaksunut teknologiateollisuudelta jatkuvan mullistuksen ihanteen. Toimittajien tunne autonomian puutteesta tuskin hiipuu tulevaisuudessakaan.

Juha Matias Lehtonen

Suvi Tanner, 47, aloitti Hilla Groupin *Keskipohjanmaan* ja *Kokkolan* päätoimittajana 21. elokuuta. Hän on koulutukseltaan kasvatustieteiden maisteri. Hän siirtyi tehtävään norjalaisesta mediakonsernista Schibstedistä, jossa hän toimi Suomen kaupallisten sisältöjen tiimin vetäjänä. Hän on aiemmin työskennellyt muun muassa sisältöjohtajana Era Contentilla, kehityspäällikkönä Alma Medialla sekä uutispäällikkönä *Aamulehdessä* ja *Lapin Kansassa*.

Suvi Tanner halua tuoda Keskipohjanmaahan työn iloa ja kokeilun kulttuurin

Olit neljä vuotta viestintä- ja markkinointitehtävissä. Mikä veti takaisin journalismin pariin?

Toimitusten sisäänrakennettu halu vahvistaa demokratiaa ja yhteiskuntaa ja tietenkin se nälkä tehdä asioita muiden ihmisten puolesta. Tämä oli niin kiinnostava työtarjous, ettei siitä voinut kieltäytyä. Oli kuitenkin hyvä veto hypätä aikoinaan uudelle alalle. Opin todella paljon esimerkiksi liiketoiminnasta ja journalismista yleisön näkökulmasta.

Mitä oppeja tuot omaan lehteesi norjalaisilta?

Opin Schibstedillä erityisesti työntekemisen kulttuurista ja työn ilosta, johon kuuluvat asioiden kokeilu ja sparraaminen ja myös epäonnistumisen mahdollisuus. Sellaisen työkulttuurin haluan tuoda *Kepariin*. Haluan, että voimme tasa-arvoisesti hyödyntää jokaisen osaamista niin, että jokaisella on mahdollisuus kokeilla ja osallistua. Toiminnan pitää pohjautua yhteisiin arvoihimme. Viime kevään muutosneuvottelut olivat hyvin raskaat toimituksellesi. Minkälainen tunnelma siellä nyt on?

Hyvä. Ihmiset ovat puhuneet kahden kesken minulle avoimesti, ja he haluavat kohti uutta. He eivät peittele sitä, että keväällä oli rankkaa, mutta eivät halua kieriskellä enää niissä tunnelmissa. Meininki on mielestäni avoin ja kunnianhimoinen.

Konserni vähensi keväällä väkeä, mutta toivoo laadukkaampaa sisältöä. Miten koet pie-

nentyneiden resurssien ja laadullisten tavoitteiden välisen ristiriidan?

Me olemme se "konserni", ja haluamme tehdä laadukasta sisältöä lukijoillemme, emme siksi, että joku muu jossain niin toivoo. Laadukkaasti tekeminen ei välttämättä tarvitse lisää aikaa tai väkeä, vaan hyvää laatua voi tehdä pienelläkin porukalla. Turha itkeä sen perään, mitä joskus on kenties ollut.

Miten saat työasiat pois mielestäsi?

Valmennan 12–13-vuotiaiden tyttöjen jalkapallojoukkuetta, mutta teen sitä nyt vähemmän, kun joukkue on Tampereella, kuten perheenikin, ja itse asun Kokkolassa. Välillä juoksen pitkin metsiä, etenen luonnossa suksilla tai kajakilla tai juoksen itse pallon perässä.

Mitkä ovat vahvuutesi toimituksen innostamisessa?

Innostun itse todella helposti ja sitä on vaikea peitellä. Yleensä innostus tarttuu. Uskallan myös kysyä tyhmiä kysymyksiä ja kyseenalaistaa, ja se saa muut tekemään samoin. Haluan myös perustelut muutoksille ja vaadin niitä itseltäni.

Kuka tai ketkä ovat ammatillisia esikuviasi?

Lähestulkoon kaikki ihmiset, joiden kanssa olen tehnyt töitä noin reilun kahdenkymmenen työurani aikana. Havainnoin koko ajan sitä, miten muut tekevät työtä ja koitan oppia heiltä.

Manu Marttinen

Fikseri – kuka muu muka?

Toimin fikserinä ranskalaiselle tv-tuotantoyhtiölle Kuusamossa syksyllä 2022. Yhteistyö alkoi tuskastuneissa tunnelmissa. Minut oli pyydetty hakemaan ohjaaja ja kuvaaja lentokentältä, mutta kukaan ei ollut kertonut, että vuokra-autoon pitäisi mahtua myös kymmenen laatikollista kuvauskalustoa. Kaikeksi onneksi meille löytyi lennossa pakettiauto – tosin en ollut koskaan ajanut sellaista, eikä toisen auton maksua saatu takaisin.

Sanotaan, että alku aina vaikeaa, mutta lopussa kiitos seisoo. Tässä tapauksessa lopussa seiso enää kaksi kolmesta. Toisena päivänä kuvaaja nimittäin teloi jalkansa portaissa. Koska fikserin tehtävänä on tehdä työtä käskettyä, nostin käteni lippaan ja siirryin ensiaputehtäviin. Loppupäivä vierähti päivystyksen ikuisuusjonossa väitellen muun muassa siitä, kuuluuko maito kahviin (ranskalaisten mielestä ei, koska maito on myrkyä).

Kaikki loppuu aikanaan – ellei sitten ala alusta uudestaan. Kun viimeisenä päivänä ajelin kohti Kuusamon lentokenttää, vierelläni puhuttiin ranskaksi jotain, mitä en jaksanut enää yrittää ymmärtää. Kävi ilmi, että olisi kannattanut. Hetki myöhemmin seisoin lähtöaulassa puulla päähän lyötynä: ohjaaja oli lähtenyt lennolle, ja kuvaaja seiso vierelläni vilkuttamassa. Hän oli päättänyt jäädä Suomeen toipumaan. Mutta kuka veisi hänet hotelliin ja apteekkiin? Syvä huokaus, käsi lippaan: kuka muu muka?

Tästä minulle maksetaan. Paitsi, ettei edes maksettu. Tuotantoyhtiön mielestä pestini päättyi siihen, kun ohjaajan lento lähti Pariisiin.

Maria Paldanius

Kirjoittaja on rovaniemeläinen freelance-toimittaja ja tietokirjailija.

MITÄ SINULLE ON SATTUNUT JA TAPAHTUNUT? LÄHETÄ TARINASI OSOITTEESEEN JOURNALISTI@JOURNALISTILIITTO.FI

Journalistiliiton puheenjohtajan Hanne Ahon mukaan kaikilla journalisteilla pitää olla oikeus puolustaa etujaan lakkoilemalla.

LAKKO-OIKEUS KUULUU MYÖS JOURNALISTEILLE, SANOO HANNE AHO TULIKUUMAN TYÖMARKKINATALVEN ALLA

Manu Haapalainen, teksti • Heli Saarela, kuva

Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** pitää tärkeänä, että liiton jäsenet voivat mennä lakkoon, jos tarvetta ilmenee.

Tällä hetkellä Journalistiliiton sopimusaloista esimerkiksi lehdistön työehtosopimuksissa on sovittu absoluuttisesta työrauhasta sopimuksen ollessa voimassa. Lehdistö on lakkoillut viimeksi 43 vuotta sitten. Poliittisista lakoista pidättäytyminen tuli lehdistön tettiin juuri vuoden 1980 lakon jälkeen.

”Meillä on paljon jäseniä, joiden mielestä työmarkkinaheikennykset ovat niin suuri asia, että meillä pitäisi olla mahdollisuus tilanteen vaatiessa mennä lakkoon”, Aho sanoo.

”Toki vielä suurempi osa jäsenistä ajattelee edelleen, että meidän tehtävämme on raportoida, eikä lakkoilla.”

PETTERI ORPON HALLITUKSEN julkistettua ohjelmansa tunnelma työmarkkinoilla on ollut kiihkeä. Niin keskusjärjestö SAK kuin muutama iso työntekijäliittokin ovat väläytelleet ryhtyvänsä tarvittaessa koviin toimiin estääkseen hallituksen kaavailemia

työelämäheikennyksiä toteutumasta.

”Jokaisella suomalaisella pitäisi olla lakko-oikeus”, Aho sanoo.

Aho ei ota kantaa, millaisessa tilanteessa Journalistiliitto kenties lakkoilisi, mutta mahdollisuus pitäisi ehdottomasti olla.

”Lakon uhka on tärkeä neuvotteluvaltti.”

Journalistiliiton jäsenten kannalta huolestuttavimpia hallituksen kaavailemista heikennyksistä ovat vuoden mittaisen määräaikaisuuden mahdollistaminen ilman perusteita, ensimmäisen sairauspäivän palkattomuus sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvaan oikeuttavan työssäoloehdon pidentäminen vuoteen ja turvan tason samanaikainen heikentäminen.

Ahon mukaan Journalistiliiton vaikutustyö on ennen kaikkea neuvottelemista ja keskustelemista.

”Meidän kaikissa sopimuksissamme on taattu sairausloman palkallisuus, joten ensimmäisen sairauspäivän palkattomuus ei edes voi toteutua ennen seuraavaa tes-kierrosta.”

Vuoden 2025 alkupuolella odottavista seuraavista työehtosopimusneuvotteluista voikin povata poik-

keuksellisen vaikeita.

”Olen varma, että työnantajapuoli tulee siinä vaiheessa vaatimaan sopimuksiin lain sallimia heikennyksiä”, Aho sanoo.

ORPON HALLITUKSEN suunnittelemissa työelämäuudistuksissa on Ahon mukaan huomionarvoista niiden johdonmukainen kohdistuminen työntekijään. Palkansaajien asemaa tullaan uudistusten toteutuessa heikentämään historiallisen paljon ja ennenkokemattoman monella tapaa.

”Haluan uskoa, että niiden yhteisvaikutusta ei ole hallitusohjelmaa laadittaessa täysin ymmärretty. En usko, että palkansaajan asemaa halutaan tietoisesti heikentää ihan näin paljon.”

Aho sanoo kaipaavansa suomalaiseseen työmarkkinapolitiikkaan muutenkin jatkuvuutta ja ennustettavuutta.

”Nyt perättäisten hallitusten työmarkkinauudistukset vaihtelevat aivan ääripäästä toiseen. Tempoilevuus ja sen aiheuttama epävarmuus tuntuvat yksittäisten ihmisten kannalta kohtuuttomalta.” ●

MIKSI MAALITTAMISEN KRIMINALISOINTI ON NIIN VAIKEAA?

Joukkoistettu häirintä eli maalittaminen uhkaa vapaata tiedonvälitystä ja demokraattista yhteiskuntaa. Se johtaa myös helposti keskustelun vaimentumiseen.

Oikeusministeriö teetti vuonna 2022 selvityksen maalittamisen kriminalisoinnista. Selvitys päättyi rikosoikeudelliseen hahmotelmaan, jonka mukaan maalittamista on netissä tapahtuva painostaminen tai väärän, vääristellyn, halventavan tai yksityiselämää koskevan tiedon esittäminen, jonka nimenomaisena tarkoituksena on saada aikaan henkilöön kohdistuvaa järjestelmällistä häirintää tämän työn tai yhteiskunnallisten tehtävien vuoksi.

Nykyhallitus ei ole edistämässä maalittamisen kriminalisointia. Esimerkiksi poliisin ja oikeuslaitoksen henkilöstöä edustavat järjestöt ovat kuitenkin katsoineet sille olevan yhteiskunnallista tarvetta. Mutta auttaisiko maalittamisen kriminalisointi joukkoistetun somehyökkäyksen kohteeksi joutuneita journalisteja?

JOS NIMEKÄS POLIITIKKO nostaa somessa esiin yksittäisen toimittajan ja haukkuu hänen kriittisen juttunsa, on vaikea todistaa, että teon nimenomaisena tarkoituksena oli saada aikaan henkilöön kohdistuvaa järjestelmällistä häirintää tämän työtehtävien tai yhteiskunnallisten tehtävien vuoksi.

Kun kyse on esimerkiksi somen uutisia koskevasta keskustelusta, jota demokraattisessa yhteiskunnassa pitää erityisesti suojata, on puuttumisen kynnys korkealla. Uutiskeskustelun aloittajan maalittamistarkoitus on hankalaa näyttää toteen ilman, että puututaan yhteiskunnallisen keskustelun vapauteen. Somehyökkäyksen masinointi

ei välttämättä edellytä näkyvää yllyttämistä. Jos puolestaan arvostellaan lehtikuva, missä vaiheessa mielipiteen ilmaisu muuttuisi rikokseksi? Häirinnän käynnistäjä voisi tällä määritelmällä jäädä edelleen tunnistamatta.

MAALITTAMISEN KÄSITTEEN ulkopuolelle on selvityksessä rajattu yksityiselämää koskevan tiedon esittäminen, jos se koskisi esimerkiksi politiikkaa, ja tiedon esittäminen olisi tarpeen tämän toiminnan arvioimiseksi. Maalittamisena ei myöskään pidettäisi yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua, jos sen esittäminen ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Näin on pyritty suojaamaan journalismia ja julkista keskustelua.

Olisivatko nämä rajaukset riittävän ymmärrettäviä? Epäselvä rikostunnusmerkistö voi haitata epäkohtien nostamista esiin samalla tavalla kuin maalittamisen kohteeksi joutumisen pelkokin.

Jotta rikoksesta seuraisi rangaistus, pitäisi se tietysti viedä tuomioistuimen käsittelyyn. Kun kaikkia kunnianloukkauksiakaan ei nykyisin saada tutkittua kunnolla, niin maalittamisen kriminalisointi ei välttämättä ratkaisisi ongelmaa.

Sananvapauden rajoittaminen on aina tasapainottelua. Yhteiskunnan on kuitenkin syytä suojata instituutioitaan, kansalaiskeskustelua ja vapaata tiedonvälitystä. Journalisteille epäasiallisen joukkoistetun häirinnän kohteeksi joutuminen on todellinen ongelma, kuten olemme kesän aikana nähneet. Työyhteisön näkyvä tuki näyttää toistaiseksi olevan paras tapa auttaa häirinnän kohteeksi joutunutta journalistia. ●

Tytti Oras ● Kirjoittaja on Journalistiliiton juristi.

Sanomalehtimies 1/1972 kertoi "vapaan toimittajan" ongelmista.

Freelancerit eivät ole itsetyydyttelijöitä

”Jotkut luulevat, että vapaan toimittajan päivä on vapaamuotoinen, ettei työaikoja ole olemassakaan. En usko, että olisi pystynyt elättämään vaimoani ja neljää poikaani vapaana lehtimiehenä, ellen olisi noudattanut jyrkkää itsekuria.”

Kulttuuriin erikoistunut freelancetoimittaja **Lars Hamberg** kirjoitti *Sanomalehtimieheen* juttusarjaa otsikolla *Vapaan toimittajan päiväkirja*. Siinä hän kertoi kollegoilleen freetoimittajan arjesta.

Kulttuurialan freet kärsivät 50 vuotta sitten samoista ongelmista kuin nykyään. Palkkiot olivat pienet ja työn ostajat haluttomia neuvottelemaan niistä.

Eräs lehti maksoi ”alakertoina julkaistuista kulttuurikronikoista” vain 25–50 markkaa, nykyrahassa 38–77 euroa. Melkein yhtä huonosti maksoivat Hambergin mukaan suhteessa myös ainakin *Helsingin Sanomat*, *Kansan Uutiset* ja *Demokraatti*. Yleisradion ohjelmajohtaja loihe minimipalkkiota pyydetäessä saarnaamaan, kuinka kunniallasta on saada esiintyä Ylessä.

”Maassamme oletetaan vieläkin, että kulttuurityöntekijät olisivat jonkinlaisia idealistisia hyväntekijöitä, jotka puuhaavat pelkästään sillä palkitsemisella, että he saavat työstään tyydytyksen. Henkisiä itsetyydyttelijöitä on kuitenkin meidän päivinämme hyvin vähän.”

Maria Pettersson

Ilkka
Malmberg
-palkinto

Ehdota journalistisen
kirjoittamisen Ilkka
Malmberg -palkinnon
saajaa 23.10. mennessä.
Palkintosumma on
15 000 euroa.
Lisätietoja hssaatio.fi

HELSINGIN
SANOMAIN
SÄÄTIÖ

LEHTIKUVAAJIEN APURAHOJA HAETTAVANA

Jokesin Lehtikuvaajarahasto julkistaa haettavaksi
Kopioisto-apurahat lehtikuvaajille.

Haku **alkaa 4.9. ja päättyy 29.9.2023 kello 16.**

Apurahaa hakevan lehtikuvaajan Kopioisto-valtakirjan tulee olla
luovutettu Journalistiliitolle tai hakijan oikeus Kopioisto-apurahiin
on hakemuksessa perusteltava ammatillisella toiminnalla. Apurahoja
ei myönnetä laitehankintoihin, työmatkoihin tai opiskelijoille.

Apurahoja myönnetään esimerkiksi opinto- ja konferenssimatkoihin,
ammatillisiin koulutuksiin, kirja- ja näyttelyhankkeisiin, valokuva-
produktioiden tekemiseen, sekä läheisesti lehtikuvausta sivuaviin
tutkimuksiin.

Apurahahakemus tehdään Jokesin sähköiseen apurahajärjestelmään.
Hakemus on allekirjoitettava määräaikaan mennessä pankkitunnuk-
silla.

Lue koko apurahailmoitus: www.jokes-saatio.fi

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö sr

Siltasaarenkatu 16, 7. krs 00530 Helsinki

HALUATKO JSN:N JOURNALISTIJÄSENEKSI?

Journalistiliitto hakee ehdokkaita
Julkisen sanan neuvoston varsinaiseksi
jäseneksi ja hänen varajäsenekseen
kolmivuotiskaudelle 2024–2026.

Ehdokkaiden tulee olla liiton jäseniä sekä perehtyneitä
ammattieteen ja Journalistin ohjeisiin. Valinnoissa
painotetaan koko neuvoston monipuolista ja tasapai-
noista kokoonpanoa.

Lähetä vapaamuotoinen hakemus **9.10. kello 12.00**
mennessä Journalistiliittoon.

Postiosoite:
SJL / Salla Nazarenko
PL 252, 00531 Helsinki
Sähköposti:
salla.nazarenko@journalistiliitto.fi
Lisätietoja: 044 972 9791

SUOMEN
JOURNALISTIILITTO
FINLANDS
JOURNALISTFÖRBUND

Suomen media – Elossa 24?

MEDIAN RAHOITUS JA ELINVOIMA KANSALLISEN TURVALLISUUDEN NÄKÖKULMASTA.

Miten säilytetään suomalaisen median elinvoima?
Pitäisikö Suomen mediaa tukea kuten muissa Pohjoismaissa?
Mitä pitäisi tehdä Ylen rahoitukselle?

Radio- ja televisiotoimittajien liiton perinteinen Mediaseminaari
keskiviikkona 25.10.2023 klo 12.30–16.00
Ravintola Töölön auditoriossa.

Seminaarissa esiintyvät mm. Charly Salenius-Pasternak UPI,
Hannu-Pekka Ikäheimo Sitra, Merja Ylä-Anttila Yle, Tomi Einonen MTV,
Mikko Alkio Roschier, Heikki Hellman Tampereen yliopisto,
Laura Kuulasmaa APFI sekä Hanne Aho SJL.

Seminaarin juontavat Olli Seuri ja Sari Korpela-Välisaari.

Ilmoittautuminen 19.9. – 14.10. rttl.fi.

A.R. Winterin Muistosäätiön vuoden 2023 apurahat opintomatkoihin

Säätiö jakaa yhteensä enintään 2500 euroa apurahoina ulkomaille
tehtävää opintomatkaa varten enintään neljälle suomen- tai ruotsin-
kielisellet toimittajalle. Hakemukset pyydetään lähettämään **15.10.2023**
mennessä. Hakemukseen tulee liittää selvitys matkasuunnitelmasta ja
apurahan hakijan aikaisemmasta toiminnasta.

A.R. Winterin Muistosäätiö sr, hallitus

c/o Niilo Järkäs
Pispalan valtatie 96 A
33270 TAMPERE

tai sähköpostitse otsikolla: "APURAHA / A.R. Winterin Muistosäätiö",
osoitteeseen niilo.jarakas@gmail.com

SUOMEN JOURNALISTILIITTO

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADDRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530
Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530
Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST

info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR

journalistiliitto.fi
journalistforbundet.fi

A-KASSA / A-KASSAN

A-kassa.fi, 020 690 455

SUOMEN
JOURNALISTILIITTO
FINLANDS
JOURNALISTFÖRBUND

Koillissanomat etsii tiimiinsä toimittajaa vakituiseen työsuhteeseen.

*Olet etsimämme, mikäli vastuu pohjoisesta, luottamuksen vahvistaminen, halu ja kantti uudistua
ja kasvaa sekä yhdessä saavuttaminen jokaista arvostaen luovat työhösi merkitystä. Näillä arvoilla
rakennamme niin työyhteisömme intoa kuin koko pohjoisen henkistä ja taloudellista vireyttä.*

Innostutko paikallisten uutisten, ilmiöiden ja
mielenkiintoisten henkilötarinoiden kertomisesta?
Nautitko uuden oppimisesta ja itsesi haastamisesta? **Tule meille töihin!**

ARVOSTAMME rohkeutta, idearikkautta, digitaalisen kerronnan taitoja, kuvaustaitoja, sosiaalisen median osaamista ja halua oppia uutta. Ajokortti on välttämätön, sillä työtä tehdään Kuusamon, Taivalkosken ja Posion alueella.

TOIMITUKSESSA sinua odottaa kunnianhimoisen tiimi, jossa myös nautitaan paljon. Pääset oppimaan uutta, sillä katsomme vahvasti eteenpäin. Meillä voit päästä juttukeikalla melomaan kauniissa maisemissa, tulistelemaan laavulle

sekä kohtaamaan mielenkiintoisia ihmisiä Koillismaalla.

LÄHETÄ hakemuksesi **24.9.2023** mennessä ja liitä mukaan cv sekä vapaamuotoinen hakemuskirje. Työt alkavat sopimuksen mukaan. Kyseessä on kokoaikainen, vakituinen työsuhte.

TIEDUSTELUT:

Terhi Marjakangas, päätoimittaja
terhi.marjakangas@koillissanomat.fi,
puh. 044 742 5091

HAKEMUKSET rekry.kalevamedia.fi

KOILLISSANOMAT

KALEVAMEDIA

Lue lisää Kaleva Mediasta osoitteesta
kalevamedia.fi

Kaleva • Lapin Kansa • Forum24 • Raahen Seutu • Raahelainen • Pyhäjokiseutu •
Rantalakeus • Iijokiseutu • Siikajoki • Siikajoki • Koillissanomat • Lounais-Lappi •
Uusi Rovaniemi • Pohjoisen Polut • Kolmiokirja • Indieplace • Kolmas Polvi

Katri Norrlin, 31

- YleX:n toimittaja ja juontaja vuodesta 2016.
- Tuottaa musiikkijournalismia UMK:n somekanaville sekä Youtubeen ja Tiktokiin.
- Ollut Uuden musiikin kilpailun valintaraadissa.
- Julkaissut somen ulkonäköpaineita käsittelevän kirjan *Vitun ruma* (2021) **Nelli Kentän** kanssa.
- Valittiin vuoden musiikkitoimittajaksi vuoden 2022 Industry Awards –tapahtumassa.

Katri Norrlinin valmistautuminen ensi kevään UMK:hon on jo vauhdissa. "Kilpailu työllistää syksystä kevääseen."

Ylen musiikkitoimittaja Katri Norrlin katsoi vierestä, kun Käärijä pidätteli itkua

Kukka Anderssonin valinta

Helsingin Sanomien Lasten uutisten toimittaja Kukka Andersson valitsi suosikikseen Ylen Katri Norrlinin videoreportaasit Uuden musiikin kilpailun ja Euroviisujen kulisseista.

"Uuden musiikin kilpailusta on tullut kansaa yhdistävä hyvän mielen spehtaakeli, joka kannattelee monia ja luo jännitystä läpi kevään. Mikä tärkeintä, UMK on monille artisteille mahdollisuus tulla tutuksi suurelle yleisölle – tilaisuus tulla nähdyksi ja löytää omat kuulijansa.

Seurasin mielenkiinnolla esimerkiksi UMK23 -musiikkitoimittaja Katri Norrlinin tekemää somesisältöä, jossa hän kuljetti katsojan hienosti UMK:n ja Euroviisujen kulissemiin. Suomalaiset pääsivät kotisohvalta käsin lähelle musiikkikilpailun tunnelmaa, ja myös niihin hetkiin, kun televisiokamerat eivät kuvanneet."

Tällä palstalla Journalisti pyytää ilmiantamaan loistavia alan tuotoksia. Viestiä vie seuraavaksi eteenpäin se, jonka työ esitellään palstalla.

Manu Haapalainen, teksti • Sakari Piippo, kuva

Siinä sohvalle oli hyvin kaoottinen ja intensiivinen energia. Kuvasin koko ajan somesisältöjä ja laittelin niitä tiimillemme julkaistavaksi", Ylen musiikkitoimittaja Katri Norrlin sanoo.

"Siinä hetkessä Käärijän jääminen kakkoseksi oli tietysti pettymys. Seurasimme sentään artistia, joka oli tullut viisuihin voittamismentaliteetilla. Kyllähän asenne oli tarttunut meihinkin. Pettymys kesti vain hetken. Muita artisteja tuli lohduttelemaan ja fiilistelemään Käärijää. Lopulta siinä oli ihana, yhteisöllinen tunnelma."

Uuden musiikin kilpailua ja Euroviisuja työkseni suuren osan vuodesta seuraavan Katri Norrlinin kevät huipentui Liverpoolin viisuviikkoon, ja lopulta hetkeen, jona selvisi, kuka laulukilpailun voittaa.

Sitä ennen Norrlin oli välittänyt artistien ilon ja pettymyksen hetkiä talven ja kevään ajan. YleX Katri Norrlin -kanavalla Youtubessa julkais- tavissa videoissa Norrlin yhdistää jutustelemaan ja nopeasti reagoivan läsnäolon raudanlujaan, vankalla taustatyöllä hankittuun tietämykseen.

"Kuten muussakin toimittajantyössä, videoitteni ytimessä on ilmiöiden selittäminen, mielellään jotenkin helposti lähestyttävällä ja uudennlaisella, kekseliällä tavalla. On inspiroivaa yrittää tehdä sellaista sisältöä."

"Itselleni palkitsevinta on onnistua luomaan kameran eteen turvallinen tila, jossa haastateltavat uskaltavat ehkä käydä läpi vaikeitakin asioita. Minusta parasta sisältöä syntyy, jos artistin kanssa saavuttaa sellaisen luottamuksen, että hän uskaltaa olla oma itsensä."

"Olen itsekin miettinyt, miten luottamus kameran edessä sitten luodaan. Moni haastateltava esimerkiksi jännittää. Koitan olla sillä tavalla oma itseni, että sanon suoraan: minuakin jännittää. Itseni likoon laittaminen luo tasavertaisemman ilmapiirin. Minun haastatteluni eivät tietysti olekaan mitään kuulustelutyyppejä, mikä helpottaa luottamuksen syntymistä."

"Olen ollut euroviisufani pienestä saakka. Lapsuudenperheessäni viisuja katsottiin suurella riemulla. Kisaviikko Liverpoolissa oli hieno. Muistutin itseäni aina välillä, että tämä on elämäni erityisimpiä viikkoja, että pitää muistaa pysähtyä fiilistelemään. Sekä viisujen kannustava ilmapiiri että kaikkien vilpitön halu tsemptata Käärijää tekivät vaikutuksen." •

